

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
ANA BİLİM DALI

KİTLE SPORUNUN TEŞVİKİ AÇISINDAN SPOR TESİSİ POLİTİKASI

- UŞAK İL ÖRNEĞİ -

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

İsmail Hakkı HARMANDAR

DANIŞMAN
Prof.Dr.Güzin ÜÇİŞİK

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

İSTANBUL - 1994

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
KISALTMALAR	VI
TABLolarIN LİSTESİ	VII
GİRİŞ	1
Değişkenler	1
Hipotezler	3
Sınırlamalar	4
Varsayımlar	4
Araştırmanın Amacı ve Önemi	4
1. UŞAK İLINE GENEL BAKIŞ	6
1.1. TARİHİ	6
1.1.1. Genel Olarak	6
1.1.2. Sportif Açıdan	8
1.2. COĞRAFİ YAPISI	10
1.2.1. Yüzey Şekilleri	10
1.2.2. İklimi	11
1.2.3. Bitki Örtüsü	12
1.3. SOSYAL VE EKONOMİK DURUMU	13
1.3.1. Demografik Yapı İtibariyle	13
1.3.2. Ekonomik Yapı İtibariyle	18
2. TÜRKİYE CUMHURİYETİNDE SPOR TESİS POLİTİKASI	21
2.1. 1923-1938 YILLARI ARASINDA	21
2.1.1. Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı Dönemi (1923-1936)	21
2.1.2. Türk Spor Kurumu Dönemi (1936-1938)	25
2.2. 1938-1994 YILLARI ARASINDA	26
2.2.1. 3530 Sayılı Kanun Döneminde (1938-1986)	26
2.2.2. 3289 Sayılı Kanun Döneminde (1986-.....)	28
2.3. 1961 VE 1982 ANAYASALARINDA SPOR	29
2.3.1. 1961 Anayasasında Spor	29
2.3.2. 1982 Anayasasında Spor	29
2.4. KALKINMA PLANLARINDA KİTLE SPORU VE TESİS POLİTİKASI	30
2.4.1. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında (1968-1972) Kitle Spor ve Tesis Politikası	30
2.4.2. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında (1973-1977) Kitle Spor ve Tesis Politikası	30

Sayfa No

2.4.3.	Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında (1979-1983) Kitle Spor ve Tesis Politikası	31
2.4.4.	Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında (1985-1989) Kitle Spor ve Tesis Politikası	32
2.4.5.	Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında (1990-1994) Kitle Spor ve Tesis Politikası	32
3.	İLDEKİ SPOR TESİSİ YATIRIMLARI VE SPOR FAALİYETLERİ	34
3.1.	SPOR TESİSİ YATIRIMLARI	34
3.1.1.	1923-1985 Yılları Arasındaki Spor Tesisi Yatırımları	34
3.1.2.	1986-1992 Yılları Arasındaki Spor Tesisi Yatırımları	35
3.2.	SPOR FAALİYETLERİ	42
3.2.1.	Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Faaliyetleri	42
3.2.1.1.	Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Personelinin Sınıf ve Öğrenim Durumları	43
3.2.1.2.	Sporcu Sayısı	44
3.2.1.3.	1992 Yılı İtibariyle Yaz Spor Okullarındaki Sporcu ve Antrenör Sayılarının Branşlara Göre Dağılımı	45
3.2.1.4.	Spor Branşlarına Göre Hakem ve Antröner Sayısı	46
3.2.1.5.	Spor Kulüpleri	47
3.2.1.5.1.	Spor Kulüplerinin Özellikleri	47
3.2.1.5.2.	Spor Kulüplerinin Faaliyet Gösterdiği Branşlar	47
3.2.2.	İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Faaliyetleri	48
3.2.2.1.	İldeki Okul-Öğrenci-Öğretmen Sayısı	48
3.2.2.2.	Sporcu-Öğrenci Sayısı ve Faaliyet Gösterilen Branşlar	51

Sayfa No

4. UŞAK İLİ İNSANININ SPORA İLİŞKİN TEMEL EĞİ- LİMLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	52
4.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	52
4.1.1. Anket Bilgileri	52
4.1.2. Kullanılan İstatistikî Teknikler	53
4.2. DENEKLERİN KİMLİK BİLGİLERİ	53
4.2.1. Cinsiyetleri	53
4.2.2. Doğum Yerleri	54
4.2.3. Yaş Grupları	54
4.2.4. Öğrenim Durumları	55
4.2.5. Medeni Durumları	56
4.2.6. Çocuk Sayısı	56
4.2.7. Gelir Durumları	57
4.2.8. Meslekleri	58
4.2.9. Baba Meslekleri	59
4.3. DENEKLERİN SPORA DUYDUKLARI İLGİ DÜ- ZEYLERİ	59
4.4. DENEKLERİN SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİ	69
4.5. DENEKLERİN SPORDAKİ BAŞARI DÜZEYLE- Rİ	73
4.6. DENEKLERİN YÖRE-TEŞİS-SPOR İLİŞKİSİNE DAİR GÖRÜŞLERİ	76
4.7. DENEKLERİN ÇOCUKLARINI SPORA YÖN- LENDİRMELERİNE DAİR GÖRÜŞLERİ	82
4.8. DENEKLERİN YÖREDE DEVLETİN SPORA VERDİĞİ ÖNEME DAİR GÖRÜŞLERİ	85
SONUÇ	88
ÖNERİLER	90
ÖZET	92
SUMMARY	93
EKLER	94
EK-1 ANKET FORMU	94
EK-2 UŞAK İL HARİTASI	99
YARARLANILAN KAYNAKLAR	100

KISALTMALAR

a.g.b.	:	adı geçen belge
a.g.e.	:	adı geçen eser
B.T.G.M.	:	Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü
D.İ.E.	:	Devlet İstatistik Enstitüsü
D.P.T.	:	Devlet Planlama Teşkilatı
G.S.B.	:	Gençlik ve Spor Bakanlığı
G.S.G.M.	:	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
G.S.İ.B.	:	Gençlik ve Spor İl Başkanlığı
H.İ.S.	:	Herkes İçin Spor
K.H.K.	:	Kanun Hükmünde Kararname
M.E.B.	:	Milli Eğitim Başkanlığı
T.İ.C.İ.	:	Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı
T.S.K.	:	Türk Spor Kurumu

TABLULARIN LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1	İlin Nüfusu, Yüzölçümü ve Nüfus Yoğunluğu	14
2	Genel Nüfus Sayımları İtibariyle Toplam Nüfus, Şehir Nüfusu ve Köy Nüfusunun Toplam İçindeki Oranları	15
3	İl Merkezi ve İlçelere Göre Nüfus ve Yıllık Nüfus Artış Hızı	16
4	Toplam Nüfusun Şehirde ve Köyde Dağılımı	17
5	Uşak İlinde Nüfusun Doğum Yerlerine Göre Dağılımı	18
6	Yıllar İtibariyle Yapımı Gerçekleştirilen Futbol Sahaları	36
7	1989 Yılında İlde Yapılan Semt Sahaları ile Çocuk Oyun Alanları	36
8	1990 Yılında İlde Yapılan Semt Sahaları ile Çocuk Oyun Alanlarının İlçelere Göre Dağılımı	37
9	1991 Yılında İlde Yapılan Semt Sahaları İle Çocuk Oyun Alanları	38
10	1986-1989 Yılları Arasında Yapımı Gerçekleştirilen Futbol Sahalarının Dağılımı	38
11	1990 Yılında Yapımı Gerçekleştirilen Futbol Sahalarının Dağılımı	39
12	1991 Yılında Yapımı Gerçekleştirilen Futbol Sahalarının Dağılımı	40

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
13	1992 Yılında Yapımı Gerçekleştirilen Futbol Sahaları	41
14	Uşak İl Müdürlüğü Personelinin Sınıf ve Öğrenim Durumları	43
15	Spor Branşlarına Göre Sporcu Sayısı	44
16	1992 Yılı İtibariyle Yaz Spor Okulu Sporcu ve Antrenör Sayılarının Branşlara Göre Dağılımı	45
17	Spor Branşlarına Göre Hakem ve Antrenör Sayısı	46
18	Spor Kulüplerinin İlçeler İtibariyle Dağılımı	47
19	Spor Kulüplerinin Adları ve Tescil Tarihleri	48
20	Okul Sayısı	49
21	Öğretmen ve Öğrenci Sayısı	50
22	İldeki Afyon Kocatepe Üniversitesi'ne Bağlı Okullar	51
23	Anketlerin Yerleşim Birimlerine Göre Dağılımı	52
24	Deneklerin Cinsiyetleri İtibariyle Dağılımı	53
25	Deneklerin Doğum Yerleri İtibariyle Dağılımı	54
26	Deneklerin Yaş Grupları İtibariyle Dağılımı	55
27	Deneklerin Öğrenim Durumları İtibariyle Dağılımı	56
28	Deneklerin Medeni Durumları İtibariyle Dağılımı	56

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
29	Deneklerin Çocuk Sayısı İtibariyle Dağılımı	57
30	Deneklerin Gelir Durumu İtibariyle Dağılımı	58
31	Deneklerin Meslekleri İtibariyle Dağılımı	58
32	Deneklerin Baba Mesleği İtibariyle Dağılımı	59
33	Deneklerin Spora İlgili Düzeyleri	60
34	Deneklerin Spora İlgili Duymama Gerekçeleri	61
35	İlgili Duyulan Spor Branşlarının Dağılımı	61
36	Cinsiyet ile Spora İlgili Arasındaki Farklılık	62
37	Doğum Yerleri ile Spora İlgili Arasındaki Farklılık	63
38	Öğrenim Durumu ile Spora İlgili Arasındaki Farklılık	64
39	Medeni Durumları ile Spora İlgili Arasındaki Farklılık	65
40	Gelir Durumu ile Spora İlgili Arasındaki Farklılık	66
41	Meslekler ile Spora İlgili Arasındaki Farklılık	67
42	Medeni Durum ile Spora İlgili Duymayı Gerekçeleri Arasındaki Farklılık	68
43	Deneklerin Spora Yakınlık Düzeyi Dağılımı	69
44	Öğrenim Durumları ile Spora Yakınlık Düzeyi Arasındaki Farklılık	70
45	Medeni Durum ile Spora Yakınlık Düzeyi Arasındaki Farklılık	71

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
46	Gelir Durumu ile Spora Yakınlık Düzeyi Arasındaki Farklılık	71
47	Meslekler ile Spora Yakınlık Düzeyi Arasındaki Farklılık	72
48	Deneklerin Spordaki Başarı Durumu	73
49	Deneklerin Spordaki Başarı Seviyesi	74
50	Cinsiyet ile Sporda Başarı Arasındaki Farklılık	74
51	Öğrenim Durumu ile Sporda Başarı Arasındaki Farklılık	75
52	Yörede Sporun Gereği Gibi Yapılamama Gerekçeleri	76
53	Sporda Başarıyı Sağlayan Yöresel Etkenler	77
54	İldeki Spor Tesislerinin Yeterliliğine İlişkin Değerlendirme	77
55	Yöre İnsanının Yatkın Olduğu Sporlar	78
56	Spora İlgi ile Spor Tesislerinin Sayı ve Vasıflarının Yeterliliği Arasındaki Farklılık	79
57	Deneklerin Öğrenim Durumları ile Spor Tesislerinin Sayı ve Vasıflarının Yeterliliği Arasındaki Farklılık	80
58	Tesis Yapılması İstenen Spor Branşlarının Dağılımı	81
59	Deneklerin Çocuklarını Spora Yönlendirme İstekleri	82

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
60	Çocukların Yönlendirilebileceği Spor Dalları	83
61	Cinsiyet ile Çocukları Spora Yönlendirme Arasındaki Farklılık	83
62	Medeni Durum ile Çocukları Spora Yönlendirme Arasındaki Farklılık	84
63	Deneklerin Çocuklarını Spora Yönlendirmek İstememe Gerekçeleri	85
64	Yörede Devletin Spora Verdiği Öneme Dair Görüşlerin Dağılımı	86
65	Öğrenim Durumları ile Yörede Devletin Spora Verdiği Öneme Dair Görüşler Arasındaki Farklılık	86

GİRİŞ

Spor; insan iradesini, ruh ve beden sağlığını güçlendirerek grup ruhunu ve dayanışmayı canlı hale getirir, şahısların milleti ile bütünleşmesini sağlar. Sporun amacı; bireyi ve bireylerin oluşturduğu toplumu sağlıklı ve mutlu kılmak, bu yolla onların üretim gücünü artırarak ekonomik yaşama katkısını yükseltmeyi hedefler. Böyle bir amaca; mümkün olduğunca fazla sayıda bireyin katılımını sağlamakla ve özellikle seyir sporundan kitle sporuna yönelmeyi hızlandırmakla ulaşılabilir.

Gelişen teknolojinin, hızlı kentleşmenin, diğer hayat şartlarının bireylere getirdiği bunalım ve baskıları azaltmak, bunların insan üzerindeki olumsuz fizik ve moral etkilerini hafifletmek, dolayısıyla sağlıklı bir toplum yaratmak için kitle sporuna gereken önem verilmelidir.

Kişilerin spora teşvikinin sağlanmasında etkili faktörlerden biri; tercih edilen spor branşları tesbit edilerek, halkın istek ve ihtiyaçlarına uygun tesisler yapılmasına öncelik verilmesidir. Bu amaçla yaptığımız çalışmada; Uşak ilinin genel özelliklerinden hareketle ilin coğrafi yapısı, sosyal ve ekonomik durumu, spor kulüpleri, teknik eleman sayısı, sporcu sayısı ve tesisler incelenmiştir. Yapılan anketle il nüfusunun spora bakış açıları ve kitle sporunun yaygınlaştırılabilmesi için neler yapılabileceği irdelenmeye çalışılmıştır.

Değişkenler

Bağımlı Değişkenler : Uşak ilinde kitle sporunun teşviki için tesis politikaları nasıl olmalıdır?

Bağımsız Değişkenler :

1. Cinsiyet ile spora ilgi arasında farklılık var mıdır?
2. Farklı yerleşim bölgelerinde doğan ve yaşayan deneklerin spora ilgi düzeyleri farklı mıdır?
3. Öğrenim düzeyi ile spora ilgi arasında farklılık var mıdır?

4. Deneklerin medeni durumları ile spora ilgisi arasında farklılık var mıdır?
5. Gelir düzeyi ile spora ilgi arasında farklılık var mıdır?
6. Meslekler ile spora ilgi arasında farklılık var mıdır?
7. Medeni durum ile spora ilgi duymama nedenleri arasında farklılık var mıdır?
8. Öğrenim durumu ile spora yakınlık düzeyi arasında farklılık var mıdır?
9. Medeni durum ile spora yakınlık düzeyi arasında farklılık var mıdır?
10. Gelir düzeyi ile spora yakınlık düzeyi arasında farklılık var mıdır?
11. Meslek ile ilgi duyulan spora yakınlık düzeyi arasında farklılık var mıdır?
12. Cinsiyet ile sporda başarı arasında farklılığın olup olmadığı?
13. Öğrenim durumu ile sporda başarı arasında farklılık var mıdır?
14. Spora ilgi ile spor tesislerinin yeterliliği arasında farklılık var mıdır?
15. Öğrenim düzeyi ile spor tesislerinin yeterliliği arasında farklılık var mıdır?
16. Cinsiyet ile çocukları spora yönlendirme arasında farklılık var mıdır?
17. Medeni durum ile çocukları spora yönlendirme arasında farklılık var mıdır?
18. Öğrenim düzeyi ile spora verilen önem arasında farklılık var mıdır?

Hipotezler

Bu çalışmada kitle sporunun gelişmesini hangi faktörlerin etkilediğini tesbit edebilmek ve öncelikli spor branşlarını saptamak amacıyla hipotezler geliştirilmiştir. Bunlar :

1. "Cinsiyet ile spora ilgi arasında anlamlı farklılıklar vardır."
2. "İl, ilçe ve köylerde doğan denekler ile spora ilgi arasında anlamlı farklılıklar vardır."
3. "Öğrenim düzeyi ile spora ilgi arasında anlamlı farklılıklar vardır."
4. "Medeni durum ile spora ilgi arasında anlamlı farklılıklar vardır."
5. "Gelir düzeyi ile spora ilgi arasında anlamlı farklılıklar vardır."
6. "Meslek ile spora ilgi arasında anlamlı farklılıklar vardır."
7. "Medeni durum ile spora ilgi duymayıp nedenleri arasında anlamlı farklılıklar vardır."
8. "Öğrenim düzeyi ile spora yakınlık düzeyi arasında anlamlı farklılıklar vardır."
9. "Medeni durum ile spora yakınlık düzeyi arasında anlamlı farklılıklar vardır."
10. "Gelir düzeyi ile spora yakınlık düzeyi arasında anlamlı farklılıklar vardır."
11. "Meslekler ile spora yakınlık düzeyi arasında anlamlı farklılıklar vardır."
12. "Cinsiyet ile sporda başarı arasında anlamlı farklılıklar vardır."

13. "Öğrenim düzeyi ile sporda başarı arasında anlamlı farklılıklar vardır."

14. "Spora ilgi ile spor tesislerinin yeterliliği arasında anlamlı farklılıklar vardır."

15. "Öğrenim düzeyi ile spor tesislerinin yeterliliği arasında anlamlı farklılıklar vardır."

16. "Cinsiyet ile çocukları spora yönlendirme arasında anlamlı farklılıklar vardır."

17. "Medeni durum ile çocukları spora yönlendirme arasında anlamlı farklılıklar vardır."

18. "Öğrenim düzeyi ile Türkiye'de spora verilen önem arasında anlamlı farklılıklar vardır."

Sınırlamalar

Bu çalışma Uşak ili ile sınırlandırıldı.

Bu çalışmada 350 denek kullanıldı.

Varsayımlar

1. Anketteki sorulara verilen cevaplar doğrudur.
2. Seçilen örnek grup evreni temsil edici mahiyettedir.
3. Gerçekleştirilen anket amaca hizmet edebilecek niteliktedir.
4. Deneklerin cevaplamalarda psikolojik faktörlerden etkilenmediği varsayıldı.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada Türk toplumunun spora yatkınlığını ölçebilmek için adeta hücrelerden meydana gelmiş bir toplum yapısında Uşak ili ve insanına uygun olarak tatbik edilecek spor tesisi ve politikaların yöresel

etkilerin araştırılması ve böylece uygulanacağı sahaya göre tercih edilecek spor dallarını teknik olarak belirlemek amaçlanmıştır. Bu sebeple, özellikle başta Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yapılan çeşitli iller bazındaki spora yatkınlık ve tesis politikalarının belirlenmesinin bir safhası özelliği taşıyan bu çalışmaların birleştirilmesiyle belki de genel spor tesisi politikalarının daha sağlıklı belirlenmesine yardımcı olunacaktır.

Çalışmanın ilk bölümünde Uşak ilinin tarihi, coğrafi, sosyal ve ekonomik durumunun tesbiti yönünde büyük ölçüde kaynak taraması metodu yapılmış, yaşanan çevrede müşahedelerde bulunulmuş; Uşak ilinin yerleşme şekli, demografik bünyesi, ekonomik bünyesi kuruluşu, iş hayatının teşkilatlandırılması, teknolojik sistemi, sosyal zümrelerin organizasyonu üzerinde genel hatlarıyla tanıtılmaya çalışılmıştır.

İkinci bölümde ise Türkiye Cumhuriyeti'nde günümüze kadar uygulanan ve takip edilen tesis politikaları ana hatlarıyla tesbit edilmiş, Anayasa ve diğer mevzuatlarda spora ilişkin hükümler ortaya konularak ayrıca kalkınma planları doğrultusunda spor politikaları incelenmiştir.

Üçüncü bölüm ildeki spor tesislerinin yatırımlarına ayrılmış ve yörede günümüze kadar gerçekleştirilmiş spor tesislerinin envanteri ilçeler bazında çıkarılmıştır. İldeki sportif yapının yanında spor faaliyetleri ile bu faaliyetleri gerçekleştiren kurumların yapıları üzerinde durulmuştur.

Anket bilgilerinin değerlendirildiği saha araştırmasını içeren dördüncü bölüm deneklerin kimlik bilgileri ile spora ilgileri arasındaki ilişki istatistikî metotlar kullanılarak önce ankete katılan deneklerin tanım tabloları yapılmış, aritmetik ortalamalar alınarak yüzdeler oranlara çevrilmiştir. Ayrıca soru kağıtlarındaki cevapların birbirleri arasındaki farklılığın anlamlı olup olmadığını ölçmek amacıyla X^2 (kay kare) testi uygulanmıştır.

Sonuç bölümünde ise test edilen önemli bulgular, yorumlanarak öneriler ortaya konmaya çalışılmıştır.

1. UŞAK İLİNE GENEL BAKIŞ

Uşak, Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu bölümünde bir ilimizdir. Kuzeyde Kütahya, doğuda Afyon, güneyde Denizli, batıda Manisa illeriyle çevrilidir. Kuzey ve kuzeydoğu ile doğu kesimleri dağlarla, güneybatısı yüksekliği 1000 m'nin altında olan yaylalarla kaplıdır. Deniz seviyesinden 906 m. yükseklikte olup, 5341 km²'lik yüzölçümüyle Türkiye alanının % 7'sini kapsamaktadır. İlin genel nüfusu 290.283'tür. Uşak ilinin merkez ilçe ile birlikte 6 ilçesi, 19 belediyesi ve 248 köyü vardır (1).

Uşak merkez ve ilçe merkezleri, şehir nüfusu 146.809 kişidir. İl ve ilçelere bağlı köyler nüfusu 143.474 kişidir. Nüfusun % 50'si şehir merkezinde, % 49,43'ü kırsal kesimde (köylerde yaşamaktadır (2)).

1.1. TARİHİ

1.1.1. Genel Olarak

Arkeolojik kazı ve araştırmalar, yöredeki ilk yerleşmelerin M.Ö. 3000 yılında kurulduğunu göstermektedir. Anadolu'da ilk sosyal birliği kuran Etiler'den (Hititler) önce bu bölgenin Luviler'in istilasına uğradığı anlaşılmıştır. M.Ö. 2500 yıllarında geçen bu olaydan sonra M.Ö. 2000 yıllarında Hitit egemenliği başlamıştır. Ancak, M.Ö. 1150'de Hitit İmparatorluğu yıkılmıştır. Doğudaki Asurluların etkileri buralara uzanmamıştır. Hititlerin yerini M.Ö. VIII. yüzyılda Frigyalılar almıştır. Daha sonra, M.Ö. 620'de egemenlik Lidyalılara geçmiştir. M.Ö. 546'da Persler (İranlılar), Yunanistan'a kadar bütün Anadolu ve Trakya'yı ele geçirmişlerdir. O dönemlerde yapılan ve "Kral Yolu" adını taşıyan büyük ticaret yolu İzmir kıyılarındaki Efes kentinden başlamakta ve Uşak'tan geçerek İran'daki Persepolis kentinde sona ermekteydi. Bugünkü Uşak şehrinin yakınlarında bulunan büyük kent, M.Ö. 334 yılında Makedonya Kralı Büyük İskender tarafından zaptedilince "Temenothyrae" ve sonraları, Romalılar döneminde "Flaviopolis" adını almıştır. Büyük İskender'in ölümünden sonra onun komutanlarından Antigonos'un payına düşen

(1) Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, İstanbul 1992, s. 11969.

(2) İl Özel İdare Brifing Raporu, Uşak1992, s.2.

şehir, sonraları Bergama Krallığına bağlanmıştır. Roma egemenliği M.Ö. I. yüzyılda başlamıştır. M.S. 395 yılında Roma ikiye ayrılınca, bütün Anadolu gibi Doğu Roma (Bizans)'nın payına düşmüştür (3).

700 yıllık Bizans yönetimi sırasında bölge, İran tahtına çıkan Sasaniler sülalesinin ve VII. yüzyılda Müslümanlığı kabul eden Arap ordularının akınlarına uğramıştı. Ancak, savaş yolları üzerinde olmadığı için bunlar etkili olmamıştır. 1071 Malazgirt zaferinden hemen sonra, bölgeye göçebe Türk aşiretleri yerleşmiştir. Uşak, Selçuklular ile Bizanslılar arasında birkaç kere el değiştirmiştir. XIII. yüzyıl başlarında Selçuklu Hakan'ı Alâeddin Keykubâd tarafından zaptedilmiştir. Bu dönemde Uşak bölgenin merkezi durumundaydı. Moğol istilasından önce Selçuklular, Danişmentoğulları'nı bu bölgeye "Uç Beyi" olarak (Söğüt'e Osmanoğulları'nı yerleştirip Uç Bey'i yapmaları gibi) yerleştirmişlerdir. Bunlar Bizanslılar'la savaşarak Selçuklu Devleti'nin sınırlarını genişletmek ve Ege kıyılarına ulaşmakla görevliydi. Ancak XIII. yüzyılın ikinci yarısında Anadolu Moğollar'ın ve hemen onların yerini alan İlhanlılar'ın (İran Moğolları) egemenliği altına girmiştir. İlhanlılar XIII. yüzyıl sonlarında Türkleşmiş ve İslamiyeti kabul etmişlerdir. 1308 yılında Selçuklu Devleti yıkılmış, ortaya küçük devletçikler (beylikler) çıkmıştır. Bu beylikler önceleri İlhanlılar'a bağlıyken soruları hemen hepsi bağımsızlığını kazanmıştır. Danişmentoğulları'nın bir dalı olan Karasioğulları kuzeybatı Anadolu'yu aşmak ve Marmara'ya ulaşmak için Gediz Vadisi'ni terk edince, XIII. yüzyıl sonlarında, bunlara Germiyanogulları "Uç Beyi" olmuştur. Uşak ve çevresi de bu beyliğindi. Germiyanogulları, zamanla eski büyüklüğünü kaybettiyse de Uşak çevresini elinde tutmuştur. 1380 yılında I. Murat (Hüdavendiğar) döneminde Germiyanogulları, Osmanogullarına bağlanmıştır. 1391 yılında ünlü Osmanlı Hükümdarı Yıldırım Bayezit (1. Bayezit) Germiyanogulları Beyliği'ne son verince, Uşak çevresini de Osmanlı topraklarına katmıştır. Büyük Türk Hakanı Timur'un (Timurleng = Aksak Timur) 1402'de Ankara Savaşı'nda Yıldırım Bayezit'i yenmesi üzerine Anadolu beylikleri yeniden dirilmişti. Uşak da Osmanlılar'a bağlı olmak üzere, Germiyanogulları Beyliği'ne geçmiştir. Germiyanogulları'da Orta Asya'dan gelmiş Türkmenlerdi. 1429'da, II. Murat'ın saltanatı sırasında, Germiyanogulları Beyliği'nin son hükümdarı II. Yakup Bey'in vasiyeti üzerine Yakup Bey ölünce, bu topraklar

(3) Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi, İstanbul 1988, s.437.

Osmanlı Devleti'ne katılmıştır. Osmanlı Devlet örgütünde Uşak, merkezi Kütahya olan Anadolu Beylerbeyliği'nin bir ilçesi olmuştur. Tanzimat (1839)'tan sonra, merkezi Bursa olan Hüdavendigâr Vilayeti'nin beş sancağından biri olan Kütahya Sancağı'na bağlanmıştır. Cumhuriyet Dönemi başında Uşak, Kütahya'nın bir ilçe merkezi olmuştur. 1953'te Kütahya'dan ve Manisa'dan ayrılan ilçelerle Uşak ili meydana getirilmiştir. Kurtuluş Savaşımız'da Anadolu içlerine ilerleyen Yunanlılar tarafından, 29 Ağustos 1920'de işgal edilmişti. Yunan Ordusu'nun başlıca karargahlarından biri Uşak'ta kurulmuştur. Uşaklılar düşman işgaline karşı örgütlenmeye erken başlamışlardı. Daha Yunan Ordusu Ege Bölgesi'nde ilerlemeye çalışırken burada "Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" kurulmuş, bir milis kuvveti meydana getirilmiştir. Aynı yıl, "Uşak Milli Piyade Taburu" ile "Uşak Milli Suvari Alayı" askeri kuvvet olarak çevreyi korumaya başlamıştır. Bu birlikler iki yıl düşmanla savaşmış, sonraları ordumuza katılmıştır. Yunanlılar, Başkomutanlık Meydan Savaşı'nda yenilip, İzmir kıyılarına kaçarken 1 Eylül'de Uşak'ı ateşe vermişlerdir. 2 Eylül'de de Yunan Orduları Başkomutanı General Trikopolis ve etrafındaki subaylar Uşak'ta yakalanıp esir edilmişlerdir. Yönetmelik konumunu Cumhuriyet döneminde de bir süre koruyan Uşak 15 Temmuz 1953'te il yapıldı (4).

1.1.2. Sportif Açından

Orta Asya'dan başlayarak değişik tarihlerde hemen hemen bütün kıtalarda çeşitli uygarlıklar kuran Türklerin gerçeğe dayanan tarihini tam ve bilimsel bir tarafsızlık içinde yansıtan araştırmalar çok sınırlıdır. Bu konuda özellikle batılı araştırmacılar kasıtlı veya kayıtsız olarak, uygarlıkların pek çok belirti ve kalıntılarını Türklerden başkasına mal etme yoluna gitmişlerdir. Halbuki, Avrupa'nın daha mağara hayatı yaşadığı devirlerde Türkler, Asya'nın o zaman için verimli vadilerinde, göl kıyılarında, ülkelerini çevreleyen Kingan, Altay ve Karanlık Dağlarının yamaçlarında toprak süren, hayvan besleyen ve maden işleten uygar bir toplum olarak mutlu yaşantılarını sürdürmekte idiler. Buralarda köy toplumunun olduğu kadar şehir uygarlığının da en ileri örneklerini görmek mümkündü. Ancak iklim koşullarının elverişsiz hale gelişi bu mutlu ülkeyi yaşanmaz duruma sokmuş, Türklerin büyük bir kısmı kendi-

(4) Ana Britannica, a.g.e., s. 437.

leri ve hayvanları için başgösteren sürekli kütükler sonunda anayurdunu bırakarak başka ülkelere göç etmeye başlamışlardır. Bu göçler, M.Ö. 5000 yıllarında başlamak üzere çeşitli yönlerde, bu arada Çin'e, Hindistan'a, Mezopotamya'ya, Mısır'a, Anadolu'ya yönelmiştir. Türkler gittikleri yerlerde yerli halka bütün bildiklerini öğretmişler, tarım, madencilik, hayvan besleme gibi faaliyetlerine onlarla birlikte devam etmişlerdir ve yeni devletler kurmuşlardır (5).

Buldukları ve yaşadıkları her türlü şartlar ve zorluklar karşısında mücadeleye karşı koyabilmek amacıyla küçük yaşlardan itibaren spor Türkler için kesin bir eğitim aracı olmuş; buna eğlencelerinde, ulusal ve kutsal bayramlarında ve savaş alanlarında da devam etmişlerdir (6).

Eski Türklerde çocuklar çok erken yaşta at sırtında başlayan bir eğitimle adeta ondan bir parça olarak büyümüşler, özellikle binicilik sporunda ustalaşmışlardır. Türkler binicilikteki bu ustalıklarını atla oynanan ve sportif bir değer taşıyan türlü oyun ve yarışmalarla pekiştirmişlerdir. Bu oyun türleri Türk Kültürünün bir parçası olup halen Anadolu'nun bazı yerlerinde birtakım değişikliklerle oynanmaktadır. Kaçma-kovalama karakterli "Gök-Börü", "Kız-Börü", "Beyge" ile hokey karakterli "Çöğen" ve yaygın olarak oynanan "Cirit" kökü Orta Asya'ya dayanan atlı sporlar kapsamındadır (7).

(5) Cemal Alpman, **Eğitimin Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Çağlar Boyunca Gelişimi**, İstanbul 1972, s.29.

(6) Yunus Tayga, **Türk Spor Tarihine Genel Bakış**, Ankara 1990, s.5.

(7) Alpman, a.g.e., s.30

Bugün de Anadolu'nun birkaç yöresinde ve Uşak'ta oynanan Cirit, Türklerin çok sevdikleri bir binicilik oyunudur.

Cirit, değnek oyunu olarak da bilinir. At üstünde koşturan iki takımın birbirine değnek atmasına dayanan eski bir oyundur. Cirit, 70-100 cm. uzunluğunda, 2-3 cm. çapındadır. Genellikle asker uğurlamalarında, düğünlerde, bahar şenliklerinde, pazar ve panayırda oynanır. Günümüzde büyük ölçüde unutulmuş olan bu oyun; Erzurum, Malatya, Konya, Manisa ve Uşak illerinde gösteri niteliğinde oynanarak yaşatılmaya çalışılmaktadır.*

1.2. COĞRAFİ YAPISI

1.2.1.Yüzey Şekilleri

İl toprakları oldukça engebelidir. İl arazisinin ortalama olarak % 37,5'i dağlık, % 33'ü yayla, % 5,4'ü ova ve % 53,8'i de dalgalıdır. Dağlar ilin, kuzey, kuzeydoğu ve doğu kesimlerinde bir silsile halinde bulunmakta ve il Kütahya'dan ayrılmaktadır. İlin kuzeyinde zirvesi 2312 m.'yi bulan Murat Dağı, Uşak-Kütahya sınırı üzerinde yer alır. Bunun güneyinde bulunan Elma Dağı'nda, Uşak Ovası'nın kuzeyinde 1805 m. yükseklikindedir. Bulkaz Dağı, Afyon ili ile tabii bir sınır teşkil etmektedir. Sivashlı ilçesinin Evrendi ve Pınarbaşı sularının kaynakları bu dağdadır. İlin doğusunda Ahır Dağı vardır. Afyon ve Kütahya illeri ile Uşak ili arasında tabii bir sınır teşkil etmektedir. Adını kenarında bulunan Uşak şehrinden alan Uşak Ovası, doğu-batı istikametinde uzanmaktadır. Banaz Ovası'ndan daha alçaktır (890 m.). Uşak Ovası'nın tabanı kalın bir alüvyon tabakasıyla örtülüdür. Kuzey ve doğu kenarı birdenbire yükseilir. Güneyi, yükseltisi 100 m.'yi bulan taraça halindeki bir tepe ile çevrilmiştir. Uzunluğu 12 km. olan Uşak Ovası'nın alanı 55.000 dönüm kadardır. Uşak için ekonomik değeri büyüktür. Adını üzerinde kurulan Banaz kasabasından alan Banaz Ovası, kuzeydoğudan güneybatıya doğru uzanır. Alanı 65.000 dönüm kadardır. Düz bir ovadır, Uşak Ovasından yüksektir. Ovanın batısından Banaz Çayı geçer ve araziye verimli bir hale getirir. Banaz Ovası, tarıma çok elverişlidir. Bol miktarda tahıl

* Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi, İnterpress Yayınları, İstanbul 1986, s.18.

ve şeker pancarı yetişir. Ege Bölgesi, devamlı yer sarsıntularına maruz kalan bir bölge olmasına rağmen Uşak'ta kayda değer yer sarsıntularına rastlanmamaktadır. Bununla beraber, zaman zaman ufak yer sarsıntıları duyulmaktadır. Uşak ikinci sınıf zelzele bölgesine girmektedir (8).

İlin topraklarından önemli akarsular ve küçük dereler akar. Bunların başlıcası; Gediz, Büyük Menderes nehirlerine dökülen Banaz Çayı'dır. Kuzey-güney doğrultusunda akarak Denizli ili dahilinde Büyük Menderes'e ulaşır. Kuzeydoğudan güneybatıya doğru uzanan Kusura Deresi ile kuzeyden güneye doğru akan Koca Dere'nin birleşmesi ile meydana gelen Yavu Çayı diğer adıyla Demirler Deresi, Ulubey'den geçerek il dışında Banaz Çayı'na ulaşır. Dere yatağının dar ve menderesli oluşu, bilhassa kış ve ilkbahar aylarında taşmalara sebep olmaktadır. Banaz Çayı ve kolları ile diğer sel derelerinin getirdikleri taş ve mil gibi materyellerden, 70.000 dönüm tahmin edilen kültür arazisi zarar görmektedir. En çok zarara uğrayan araziler, merkez ile Banaz ilçelerindedir. İlin kuzeybatı köşesinden akan ve Güre Bucağı yakınlarından batıya yönelen ikinci büyük akarsu, Gediz nehridir. Bunun bir kolu olan ve Uşak şehrinin 1 km. batısında akışa geçen Karabol Çayı, Karaağaç, Karaağul, Eskisaray köyleri ile Güre bucağını katederek Güre'nin kuzeybatısından Gediz nehri ile birleşmektedir. Uşak ili, yeraltı suları bakımından zengin değildir. Topraksu etüdlerine göre Büyük Menderes Havzası'nın yukarı bölümünde yeralan Uşak köylerinin 19'unda yarım artezyenler mevcuttur. Statis su seviyesi 1-3 m. arasında değişen artezyenlerle sulanan saha 3000 dönümdür. Sulanan arazinin büyük bir kısmı Uşak merkezi köylerine aittir. İlin en tanınmış kaplıcası, Banaz ilçesine 5 km. uzaklıkta ve Uşak-Afyon asfaltı kenarında bulunan Hamamboğazı Kaplıcası'dır. Ayrıca, Uşak merkezine bağlı Emirfakılı Köyü'nde şifalı olduğu bilinen bir kaplıca vardır (9).

1.2.2. İklimi

Ege Bölgesi ile İç Anadolu ikliminin bir geçit yeri olan Uşak ilinde, genel olarak yazları sıcak ve kurak geçen, sert bir kara iklimi hüküm sürer. En sıcak ay Temmuz ve Ağustos, en soğuk ay ise Ocak ve Şu-

(8) Nusret Budunç, **Uşak İl Yıllığı**, İstanbul 1968, s.44.

(9) Budunç, a.g.e., s.46.

bat'tır. Kuzeyde Kütahya, doğuda Afyon şehirleri Ege Bölgesi'ne girdikleri halde bu iki şehrin iklimi, Uşak şehrinin ikliminden daha serittir. Manisa ve İzmir'le kıyaslanırsa, bu defa Uşak ikliminin sert olduğu görülür. İlin, kuzey bölgelerinde kışlar daha soğuk, güneyde ise daha ılık geçer. Yaz aylarında bunaltıcı sıcaklar olmaz. Yağışlar daha çok kışın görülür. Uşak il merkezindeki meteoroloji istasyonunun kayıtlarına göre, yıllık ortalama sıcaklık 12,3°C, en soğuk ay ortalaması 2°C, en sıcak ay ortalaması 23,7°C'dir. Şimdiye kadar rastlanan en yüksek sıcaklık 39,8°C (22.7.1931), en düşük sıcaklık da -24°C (15.1.1929)'dir. Yıllık yağış tutarı ortalama olarak 530 mm.'dir. Bazı yıllar yağışın azaldığı görülür. Az yağış alan yıllarda dahi Uşak dolayları Afyon'dan daha çok yağış alır. Uşak şehrinde şimdiye kadar en az yağış olan yıl 409 mm. ile 1945 yılıdır. Uşak'ta gece-gündüz farkları önemlidir. Yaz aylarında bile geceleri sıcaklığın 3°C'e düştüğü çok olur. En çok yağış bırakan aylar Kasım, Aralık, Ocak, Şubat, Mart, Nisan ve Mayıs aylarıdır. Yağışlar ekseriya sağanak halindedir. Hakim rüzgarların, güneyden gelen sıcak ve rutubetli depresyonu, ani olarak soğutmaları ve muhutin dağlık bir bölge olması dolayısıyla, bilhassa yazın teşekkül eden briz ve boralar, sağanaklara sebebiyet vermektedir. Kışın ise yağışlar katı olarak düşer. Uşak'ta devamlı yağışlar, ilkbahar ve kış aylarına rastlar. Yaz yağmurları sağanak halindedir. Uşak, yağış miktar ve rejimine göre, bir yıl içinde, kendisinden daha fazla yağmur alan Batı Anadolu Bölgesi ile, daha az yağmur alan İç Anadolu Bölgesi arasındadır (10).

1.2.3 Bitki Örtüsü

Uşak ilinin % 17'si ormanlarla kaplıdır. İlin kuzey ve kuzeydoğu kesimlerinde yer alan dağlık sahalar oldukça ormanlıktır. Fakat güneye inildikçe ormanlar azalır. Uşak Orman İşletmesi'nin alanı 438.863 hektardır. Bununun 170.130 hektarı ormanlık sahadır. Ormanlık sahanın 88.803 hektarını ibrelili yani sarı, kara ve kızılçam, geriye kalan 81.327 hektarlık alanı da yapraklı yani meşe türü ağaçlar kaplamaktadır. Uşak ilinde ormanların büyük bir kısmı, bozuk baltalık ormandır. Bozuk baltalık sahalar içerisinde palamut ormanları mevcuttur. İlin ağaçlık ve flord olan kısımlarında ise gürgen, böğürtlen, mutladın, ılgın, karaçalı, gıcır, eğretili, çatır otları ve kekik türü bitkiler bulunmaktadır. Uşak ve

(10) Hayat Ansiklopedisi, İstanbul 1988, s.3202.

Banaz ovalarının ise tabii bitki örtüsü bakımından görünüşü bozkırlar halindedir.

Ormanlar dışında Uşak vilayet toprakları her çeşit tahıl ve baklagiller yetiştirmeye elverişlidir. Güneye inildikçe pamuk üretimi artar. İklim bakımından Ege Bölgesi iklim özelliklerini gösteren bölgede hemen bütün Ege bitkileri yetişmektedir. Yalnız incir, portakal, limon, zeytin gibi sıcak ve deniz iklimini seven bitkiler Uşak ili topraklarında görülmez. Zeytinliklerin batıda son sınırı Uşak topraklarıdır. İncir de ancak Uşak güneylerine kadar sokulur. En çok yetişen şeker pancarı, tahıl, baklagiller, susam ve pamuktur. Bunların yanında meyve ve sebze de ilin her köşesinde görülür. Akarsu boyları bağlık bahçeliktir. Kavak ve söğüt ağaçları, yer yer koruluklar meydana getirir. Yayla düzlüklerinde hayvan otlatmaya elverişli meralar göze çarpar (11).

1.3. SOSYAL VE EKONOMİK DURUMU

1.3.1. Demografik Yapı İtibariyle

Türkiye'nin orta derece kalabalık illeri arasında bulunan Uşak, 1990 Genel Nüfus sayımı verilerine göre nüfusu 290.283'tür. İlin nüfus yoğunluğu 54 kişi/km²'dir. İlin, merkez ilçe ile birlikte 6 ilçesi, 14 belediyesi, 8 kasabası ve 258 köyü vardır. Tablo 2'de görüldüğü gibi, toplam nüfusun, 146.809'u kentlerde yaşar. İlde kentsel nüfus oranı (% 50.57), kırsal nüfus oranından (% 49.43) yüksektir.

İlin nüfusu, yüzölçümü ve nüfus yoğunluğu Tablo 1'de gösterilmiştir (12).

(11) Budunç, a.g.e., s.47.

(12) T.C. Başbakanlık DİE., 1985 Genel Nüfus Sayımı, Ankara 1988, s.8.

Tablo 1 : İlin Nüfusu, Yüzölçümü ve Nüfus Yoğunluğu

İL	NÜFUS		YÖZÖLÇÜMÜ KM ²	NÜFUS YOĞUNLUĞU	
	1985	1990		1985	1990
UŞAK	271.261	290.283	5.341	51	54

1985 nüfus sayımı verilerine göre (*); nüfusun 134.066 kişisi erkek, 137.195'i kadındır. 12-24 yaş arası genç nüfusun toplamı, 67.192'dir. Bu genç nüfusun 32.483'ü erkek, 34.709'u kadındır.

İl merkezindeki 12-24 yaş arası genç nüfus; 22.700 kişi olup, bunun 11.497'si erkek, 11.203'ü kadındır. İlçe merkezlerindeki genç nüfus, 9.518 kişi olup, bunun 4.953'ü erkek, 4.565'i kadındır. Bucak ve köylerdeki 12-24 yaş arası genç nüfusun; toplamı 34.974 kişidir. Bunun 16.033'ü erkek, 18.941'i ise kadındır (13).

İlin yıllar itibariyle nüfus artışı ve yerleşim yerlerine göre oranları Tablo 2'de görülmektedir (14)

(*) 1990 Genel Nüfus Sayımı, Nüfusun Sosyal Ve Ekonomik Nitelikleri 1993 Nisan Ayı İtibariyle DİE Tarafından Basılmadığından Kadın-Erkek ve Genç Nüfus 1985 Yılı Genel Nüfus Sayımı Verilerinden Alınmıştır.

(13) T.C.Başbakanlık DİE, a.g.e., s.9.

(14) T.C.Başbakanlık DİE, 1990 Türkiye İstatistik Yıllığı, Ankara 1992, s.39.

Tablo 2 : Genel Nüfus Sayımları İtibariyle Toplam Nüfus, Şehir Nüfusu ve Köy Nüfusunun Toplam İçindeki Oranları

SAYIM YILI	TOPLAM NÜFUS	ŞEHİR NÜFUSU	KÖY NÜFUSU	ŞEHİR VE KÖY NÜFUSUNUN TOPLAM İÇİNDEKİ ORANI	
				ŞEHİR %	KÖY %
1955	165.374	41.631	123.743	25.17	74.83
1960	184.733	49.932	134.801	27.03	72.97
1965	190.536	57.133	133.403	29.99	70.01
1970	207.512	69.926	137.586	33.70	66.30
1975	229.679	86.817	142.862	37.80	62.20
1980	274.224	103.474	143.750	41.85	58.15
1985	271.261	126.078	145.183	46.48	53.52
1990	290.283	146.809	143.474	50.57	49.43

İşsizlik nedeniyle ekonomik sıkıntılarını çözüm arayan genç nüfus köyden şehre göç etmektedir. bu nedenle köy nüfusunun toplam içindeki oranı düşerken, şehir nüfusunun toplam içindeki oranının kademeli olarak yükseldiği görülmektedir.

İlçeler düzeyindeki artış hızı ise aşağıdaki Tablo 3'te görülmektedir (15).

(15) T.C.Başbakanlık DİE, 1990 Genel Nüfus Sayımı İdari Bölünüş, Ankara 1991, s.3

Tablo 3 : İl Merkezi ve İlçelere Göre Nüfus ve Yıllık Nüfus Artış Hızı

İLÇELER	1985 NÜFUSU	1990 NÜFUSU	YILLIK NÜFUS ARTIŞ HIZI (BİNDE)
Merkez	128.717	145.146	24.02
Banaz	42.343	44.619	10.47
Eşme	40.510	39.902	-13.02
Karahallı	18.753	18.609	-1.54
Sivash	21.713	22.804	9.80
Ulubey	19.225	19.203	-0.23
Toplam	271.261	290.283	13.55

Tablo 3'de görüldüğü gibi; Eşme, Karahallı ve Ulubey ilçelerinde yıllık nüfus artış hızı gerilemiştir.

1990 Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre Uşak ilinde toplam nüfusun kent ve kırçak alanda yoğunluğu Tablo 4'de gösterilmiştir (16).

Tablo 4 : Toplam Nüfusun Şehirde ve Köyde Dağılımı

UŞAK İLİNDE	TOPLAM NÜFUS	ŞEHİR NÜFUSU	KÖY NÜFUSU	YÜZ ÖLÇÜMÜ KM ² (*)	NÜFUS YOĞUNLUĞU
İl Toplamı	290.283	146.809	143.474	5341	54
Merkez İlçe	145.146	105.270	39.876	1334	108
Banaz	44.619	14.287	30.332	1063	42
Eşme	39.902	10.547	29.355	1337	29
Karahallı	18.609	5.839	12.770	323	57
Sivaslı	22.804	5.726	17.078	486	47
Ulubey	19.203	5.140	14.063	798	24

İl genelinde nüfus yoğunluğu 54 kişi iken merkez ilçede 108 kişidir. Nüfus yoğunluğu en düşük ilçe ise 24 kişi ile Ulubey'dir.

1985 Genel Nüfus Sayımına göre; Uşak'taki yerli ve yabancı nüfusun dağılımı, doğum yerleri ve sayıları itibariyle Tablo 5'de gösterilmiştir (17).

(*) Yüzölçümüne göletler dahil değildir.

(17) T.C.Başbakanlık DİE, 1985 Genel Nüfus Sayımı, Ankara 1988, s.16.

Tablo 5 : Uşak İlinde Nüfusun Doğum Yerlerine Göre Dağılımı

DOĞUM YERİ	KİŞİ SAYISI
Uşak	236.868
Kütahya	8.510
Manisa	5.196
Denizli	2.937
Afyon	2.062
İzmir	1.124
Konya	769
Adıyaman	759
Ankara	568
Ağrı	561
İstanbul	520
Erzurum	407
Eskişehir	338
Diğer Şehirler	8.285
Diğer Devletler	2.346
Bilinmeyen	11

Türkiye'nin değişik yörelerinden ve yurt dışından gelen göçlerin yanında dokuma ve deri sanayinin ekonomide önemli bir tutması ve ulaşım kolaylığı gibi sebeplerle çevre illerden olmuştur.

1.3.2. Ekonomik Yapı İtibariyle

Uşak, ülkemizde elektrik ışığını ilk gören ilimizdir. İstanbul bile, havagazı lambalarıyla aydınlatılırken, XX. yüzyıl başlarında, Uşak'ta çalışan bir elektrik santrali, şehri aydınlatmaktaydı. Türkiye'nin ilk iki şeker fabrikasından biri de Uşak'ta açılmıştır. Kırklareli iline bağlı Alpullu Şeker Fabrikasından bir ay sonra, Aralık 1926'da Uşak Şeker Fabrikası üretime başlamıştır. Bu fabrikadan başka devlet eliyle gerçekleştirilmiş bir sanayi kuruluşu mevcut değildir (18).

(18) Yeni Resimli Bilgi Ansiklopedisi, İstanbul 1979, s.2194.

Uşak, Batı Anadolu Bölgesi'nin, yüzölçümü bakımından en küçük ili olduğu halde, halı üretimi bakımından ülkemizin en zengin köşesi sayılır. Uşak halılarının ünü sadece Türkiye'de değil, dünyaya yayılmıştır. Yün ipliği sanayi ve pamuk dokumacılığı da burada ilerlemiştir. Halkın % 45'i ticaret, % 32,3'ü tarım, % 18,2'i imalat ve % 4,5'i hayvancılıkla uğraşmaktadır. Uşak ili arazisi genellikle dağlık ve engebeli olduğundan tarıma pek elverişli değildir. İlin bu coğrafi yapısı ekonomik bakımdan halkı sanayi ve ticaret alanında faaliyet göstermeye yöneltmiştir. İlde sanayi, dericilik ve tekstil alanında olmak üzere iki ana sektörden oluşmaktadır. Bu iki sektördeki bütün girişimler özel teşebbüse aittir. Bu iki sanayi sektöründen başka ayrıca şeker, fayans, mısırozü, nişasta, un, yem, tuğla-kiremit gibi iş kollarında üretim yapan fabrika ve tesisler mevcuttur. İl genelinde 16.000 adet pamuklu dokuma tezgahı mevcuttur. Hidrofil, kaput bezi, tül bent v.s. ortalama yılda 400 milyon metre dokunmaktadır. Halı, kilim, battaniye, trikotaj ipi üreten 110 fabrika yılda 45.000 ton ortalama üretimi vardır. Peluş battaniye üreten 22 fabrika vardır. Yılda ortalama 1,3 milyon adet battaniye imal etmektedir (19).

Dericilik sektöründe, 400 civarında tabak esnafı ve sanayici, takiben 25 fabrika ve 200 işyerinde faaliyet göstermektedir. Ülke düzeyinde işlem gören küçükbaş hayvan derilerinin % 68'lik kısmının Uşak'taki deri işleme, atölye ve fabrikalarında işlenerek yurt içinde tüketilmek ve yurt dışına ihraç edilmek üzere pazarlanmaktadır. 1992 yılı tarla bitkileri üretim miktarları şöyledir : 117.596 ton arpa, 107.315 ton buğday, 80.000 ton şeker pancarı, 21.550 ton karpuz, 16.468 ton tütün, 14.741 ton kavun, 3.340 ton soğan, 2.320 ton yulaf, 2.222 ton mısır. Ayrıca fasulye, mercimek, ayçiçeği, patates, susam, sarımsak üretilir. Aynı yıl üretilen meyve durumu şöyledir : 22.052 ton üzüm, 11.660 ton elma, 3.762 ton vişne, 3.721 ton armut, 1.417 ton kiraz, 1.030 ton kayısı. Ayrıca erik, ayva, ceviz, badem, çilek, zerdali yetiştirilir. Nüfusun % 4,5'u hayvancılıkla uğraşmaktadır. 36.837 hektar çayır-merada; 202.449 baş koyun, 94.844 baş kıl keçisi, 25.189 baş inek, 21.478 baş dana yetiştirilmiştir (1992 yılı). Hayvancılıkta ve hayvansal ürünlerde verim, genellikle düşüktür (20).

(19) a.g.b., Uşak 1992, s.20.

(20) a.g.b., Uşak 1992, s.21.

Uşak ili yeraltı kaynakları açısından yoksul sayılmaz. Merkez ilçe yöresinde kaolin, Banaz yöresinde asbest, civa, kaolin ve manganez, Eşme yöresinde uranyum, Sivashlı yöresinde asbest, Ulubey yöresinde de zımparataşı cevheri yatakları vardır. İlin bazı kesimlerindeki, kaynarcalardan çıkan şifalı madensuları yerel olarak değerlendirilir (21).

Uşak ili, yurdumuzun batı bölgesinde yer almış olmasına rağmen, doğu ve güneydoğu illerindeki gelişmişlik seviyesinin üzerine çıkamamıştır. Uşak ilinden, İzmir ve diğer illere göçler olmaktadır. Doğu Bölgelerindeki pek çok il gibi Uşak ili de geri kalmışlığın kaderini yaşamaktadır. Yatırımları teşvik yönünden, mevzuatında normal yöreler için müteala edilmektedir. Yatırımları teşvik yönünden, bir avantajı bulunmadığından, batının yatırımcılarının ilgisini çekmemektedir (22).

Uşak, Ankara-İzmir karayolu üzerinde yer almakta olup, Ege Bölgesi ile İç Anadolu Bölgesini birbirine bağlayan bir geçiş merkezi durumundadır. E-23 Karayolu İzmir'den başlar ve Uşak-Afyon üzerinden Ankara'ya bağlanır. Bundan da anlaşılacağı gibi Uşak; İzmir-Ankara yoluyla yurdun batı ve doğusuna, Uşak-Afyon-Basmane (İzmir/ demiryolu Uşak ilinin merkezinden geçer ve bu ol 1898 yılında işletmeye açılmıştır. Uşak ili demiryolu ile; Ankara'ya 560 km, İstanbul'a 610 km, İzmir'e 287 km'dir. Uşak'ın karayoluyla Ankara'ya 371 km, İstanbul'a 405 km, İzmir'e 217 km, Afyon'a 111 km, Denizli'ye 156 km, Kütahya'ya 146 km, Manisa'ya 194 km'dir. Uşak ile ilçeleri arasındaki yollar her mevsim trafiğe açıktır. İl merkezinin, ilçelerle uzaklığı şöyledir : Banaz 35 km, Eşme 74 km, Sivashlı 35 km, Karahallı 66 km (23).

(21) Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi, s.436.

(22) a.g.b., Uşak 1992, s.20.

(23) Uşak Turizm Müdürlüğü, **Uşak İli Turizm Envanteri**, Uşak 1992, s.5.

2. TÜRKİYE CUMHURİYETİNDE SPOR TESİS POLİTİKALARI

Cumhuriyetin ilanından önceki Türk spor tarihi incelendiğinde Selçuklu Devleti ile Osmanlı İmparatorluğu zamanında spor alanında hiç bir resmi kuruluşun bulunmadığını görmekteyiz. Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerine bakıldığında spor alanında bazı teşkilatlanma hareketlerinin başladığı görülmektedir. Spor faaliyetlerinin de bu dönemde yalnız İstanbul ile sınırlı kaldığı hatta bu faaliyetlerin azınlıkların elinde yürütüldüğü de gerçektir. Futbolun yanında güreş, tenis, eskrim, yüzme, bisiklet, hokey faaliyetleri de ferdi yapılmıştır (24). Sporun belli bir merkeze bağlanması ve muhtelif spor dallarının federasyonlar altında toplanması ve memleket içinde spor bölgeleri teşkili ile bir çalışma mekanizması kurulması cumhuriyetin emridir.

2.1. 1923-1938 YILLARI ARASINDA

2.1.1. Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı Dönemi (1923-1936)

Memleketimizde ilk spor teşkilatı Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'dır. 1920'de İstanbul'da faaliyette bulunan 13 kulüp kendi aralarında futbol işlerinin tanzimi için çalışırken böyle bir birlik kurmak fikri üzerinde durmuşlardır. Bu maksatla 26.7.1920 tarihinde ilk toplantı yapılmış, bunu diğerleri takip etmiştir. Selim Sırrı Tarcan, Ali Sami Yen ve arkadaşları tarafından 22 Mayıs 1922 tarihinde TİCİ kurulmuştur. Ayrıca Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi de yine bu yılda kurulmuştur. Kuruluşu işgal ve mütareke yıllarına rastlamaktadır. TİCİ'nin kuruluşu ile ilgili spor dergilerinde neşredilen yazılar yayınlanması Anadolu'da tepkilere yol açmış, TİCİ'ye mukabil Ankara'da İdman Birliği adına bir teşkilat kurulmuştur (25).

TİCİ'nin kuruluş amaçları ve görevleri şu şekilde ifade edilmiştir : Türk toplumunun oturganlık, gevşeklik gibi alışkanlıklardan kurtarılarak dinamik bir yapıya kavuşturulmasını sağlamak, genel sağlığı yükseltmek ve bu hususları gerçekleştirmek için hem sağlık hem de ahlaki değerlere tesir eden sporu geliştirmektir. Öte yandan, Türkiye'de sporun

(24) Nuri Demirci, **Spor'da Yönetim-Teşkilatlanma ve Organizasyonlar**, Ankara 1986, s.42.

(25) Yunus Tayga, **Türk Spor Tarihine Genel Bakış**, Ankara 1990, s.162.

ilmi prensipler doğrultusunda geliştirilmesi için Türk sporunu yurt içinde ve dışında temsil etmek, amatörlüğü korumak, idman yerlerini çoğaltmak, mevcudun düzenlenmesini sağlamak, bir beden terbiyesi okulu kurmak gibi görevler yüklenilmiştir (26).

Çalışmaları İstanbul'da münhasır kalan bu cemiyet İstanbul'un Milli Hükümet tarafından kurtarılmasına kadar esaslı bir faaliyet göstermemiştir. İstanbul'un milli camiaya katılmasının heyecan ile kalpleri dolup taşan kulüpçü gençler hükümetten gördükleri yardımdan cesaret alarak İdman İttifakı'nın yurda şamil bir müessese haline getirmek yolunda teşebbüslere başlamıştır. 1924 de Paris'te yapılacak olan Olimpiyat Oyunlarına Türk sporcuları da resmen davet edilmişlerdi. Olimpiyat oyunlarına katılacakların seçimi ile ilgili bir genelge yayınlanmıştır. Cumhuriyet Hükümeti, başı boş ve gelişi güzel çalışmakta olan Türk sporcu gençliğini organize etmek kararını vermişti. Bu maksatla daha çok İstanbul'da gelişen ve fakat çalışmalarında esaslı bir ilerleme görülmeyen sporcuları teşkilat içinde toplamak üzere idman ittifakını idare edenlere lazım gelen direktifler verilmemiştir (27).

Ağustos 1923'de Ankara'ya gelen Ali Sami, Selim Sırrı ve Maarif Vekili Safa Başvekil İsmet İnönü'yü ziyaret ederek gerek itkifakın bütün yurda yayılması ve gerekse 1924 Olimpiyatları'na iştirak hususunda hazırladıkları projeyi arzetmişlerdir. Hükümet, Olimpiyat Oyunları masrafı için TİCİ emrine derhal 17.000 lira vermiş ve sonradan buna 10.000 lira daha ilave etmiştir. 1924 bütçesine de lazım gelen tahsisat konulmuştur. TİCİ genel merkezi, herşeyden evvel ilk defa Olimpiyalara katılmasında gereken tedbirleri almış; 19-21 Mart 1923'de Eskişehir'de Trabzon, Ankara, İzmir, İstanbul sporcuların katılımı ile Olimpiyatlara gidecek sporcuların seçimi yapılmıştır. Bu münasebetle ilk kez Eskişehir'e stadyum yapılmıştır. Seçilen sporcuları çalıştırmak için İstanbul'da ilk defa bir kamp açılmış ve Türkiye'ye ilk defa Cumhuriyet Hükümeti'nin karar ve uygun bulmasıyla güreş antrenörü Raul Peter, futbol antrenörü Billi Henter getirilmişlerdir. 1924 Mayıs ayında Paris'te

(26) Güner Ekenci, Türkiye'de Kamu Kuruluşlarının Spor Tesisi Yapımı Açısından Bütünleştirilmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1990, s.10.

(27) Tayga, a.g.e., s.164.

yapılan müsabakalara üç atlet, üç bisikletçi, bir eskirimci, dört güreşçi, bir halterci, 19 futbolcu ile iştirak edilmiştir. Sporcularımız bu müsabakalarda hiçbir derece elde edememişlerdir (28).

Olimpiyattan sonra TİCİ umumi merkezi memleket içinde teşkilat kurmağa çalışmıştır. Bu maksatla vilayetlerdeki spor kulüpleri ile temaslara girişilmiş ve üç kulübu bulunan vilayetlerde birer idman mıntıkası teşkil edilmiştir. TİCİ'nin bölge temsilcilerinin katılması ile ilk genel kongresi 29.8.1924 - 5.9.1924 tarihleri arasında Ankara Türk Ocağında yapılmıştır (29).

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakının ikinci genel kongresi 18 Eylül 1925 tarihinde Ankara'da Belediye Salonu'nda yapılmıştır. Ordu mensuplarının spor yapmasını sağlamak amacıyla atıcılık, eskrimi, bincilik Ordu Spor Teşkilatı'na bağlanmıştır (30).

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakının üçüncü kongresi Ankara'da 28 Eylül 1926 tarihinde yapılmıştır. Askeri Spor Teşkilatı'na verilen önemin neticesinde 9. Kolordu mıntikasında spor faaliyetleri yapılmıştır (31).

IV. Kongre 3-9 Eylül 1927 tarihinde Ankara'da yapıldı. Ülkede sporun gelişmesi, özellikle spor tesisi açısından gereken tedbirler sunulmuştur. Genelkurmay Başkanı Fevzi Çakmak tarafından nüfusu otuzbin ve daha fazla olan şehirlere üç yıl içinde stad yapılma mecburiyeti teklif edilmiştir. Grup halinde seyahat eden sporculara tenzilat edilmesi karar alınmıştır (32).

1927 yılına göre Uşak bölgesinde; Türk Ocağı, Gençler Birliği, Ergenekon İdman Yurdu, Sanat İdman Yurdu, Simav İdman Yurdu ve Afyon İdman Yurdu adlarında altı kulüp faaliyet göstermekteydi (33).

Bu cemiyet, 1923 yılından 1936 Nisan'ına kadar, memleket sporuna faydalı olmaya çalışmış ve yurdun hiç spor faaliyeti olmayan köşe-

(28) Tayga, a.e., s.165.

(29) Tayga, a.e., s.172.

(30) Tayga, a.e., s.220.

(31) Tayga, a.e., s.227.

(32) Tayga, a.e., s.245.

(33) Ekenci, a.g.e., s.15.

lerine de yaymak tedbirlerini düşünmüştür. Cumhuriyet hükümeti manevi ilgi ve yardımlarını kurulduğu günden itibaren esirgememiştir.

1926'da	40.000
1927'de	33.000
1928'de	30.000
1929'da	(Tahsisat verilmemiştir.)
1930'da	10.000
1931'de	40.000
1932'de	50.000
1933'de	70.000
1934'de	80.000
1935'de	203.000
1936'da	239.000
1937'de	239.000
1938'de	239.000

1.363.000 TL.

Bunlardan başka vilayetler hususi muhasebeleri ile belediye bütçelerinden yardım görmüşlerdir.

Cumhuriyet Halk Partisi de, kendi teşkilatına gönderdiği genelgede illeri sekiz dereceye ayırarak özel idarelerin her yıl spora yardımlarını sağlamıştır. Hükümet ve partisinin spor işlerine gösterdiği ilgi ve yardım sonucunda; kulüp ve sporcu sayılarında artışlar olmuştur. Meselâ :

1923 yılında kulüp sayısı 14 iken, 1933 yılında 230 olmuştur. Sporcu sayısı 1923'de 827 iken, 1933 yılında 10.450 olmuştur (34).

TİCİ sekizinci genel kongresi için 13-18 Nisan 1936 tarihleri arasında Ankara'da toplanmıştır. Sekizinci kongre Türk sporuna yeni bir istikamet ve hız vermektedir. TİCİ 13 yıllık gelişme karşısında maksadı temine kâfi gelmediğinden yeni icaplara hükümler taşıyan bir nizamname ile Türk Spor Kurumu olarak değiştirildi (35).

2.1.2. Türk Spor Kurumu Dönemi (1936-1938)

1936 yılında kurulan TSK tek partili sistemin bulunduğu bu dönemde Cumhuriyet Halk Partisi'nin adeta bir yan kuruluşu gibi görev yapmıştır. Türk spor teşkilatının bu devresi eskisine nazaran daha verimli ve daha geniş ölçüde memleket sınırları içine yayılmıştır. Yurttan spor sahaları vücuda getirmeyi planlamak, bütün vilayetlerimizde bölge ve kulüp kurmak suretiyle sporu yurda yaymak fikri TSK'nun eseridir. Sporun teknik esaslara göre gelişmesini sağlayacak öğretici meselesine önem vermek ve spor faaliyetlerine hız vermek bu devredeki çalışmaların ileri hatlarını teşkil eder. Vali, parti başkanlarının spor bölgelerinin başkanlıklarını deruhte etmeleri ve kurum bütçesinde her yıl 100.000 lirasının saha tesislerine tahsisi ve bu paranın mahalli belediye ve özel idarelerince stad ve spor sahası inşası için tahsisat ayrılmıştır. Böylece 21 vilayet merkezinde teknik icaplara uygun ve mahalli ihtiyaçlara cevap verebilecek nitelikte stad ve sahalarda yapılmaya başlanmıştır. Türk Spor Kurumu Nizamnamesi'ne göre; her sporun federasyonu, bir başkan ve bir başkan yardımcısı ile genel sekreterden kurulur. Her vilayet bir spor bölgesidir (36).

Kurum faaliyet döneminde ülkede spor sahaları yapmak ve bunu bir plana bağlamak, sporu memleketin her tarafında teşkilatlandırmak, sporda öğretici konusuna ağırlık vermek gibi konulara eğilmiştir. Kurumun spor tesislerine ilişkin görüş ve faaliyetleri, aynı zamanda resmi bir nitelik taşımaktadır. Aslında bu kurum bir parti devlet idaresinden başka bir şey değildir (37). Kurumun spor ve spor tesisleriyle ilgili gö-

(34) Tayga, a.e., s.249.

(35) Tayga, a.g. s., s.251.

(36) Tayga, a.e., s.257.

(37) Mustafa Keten, **Türkiye'de Spor**, Ankara 1974, s.34.

revlerinde takip edilecek yol ve yapılacak icraatlar devletin desteğinde ve partinin de kontrolünde olmuştur.

Türkiye'de spor 1936-1938 yıllarında partinin kontrolünde ve direktifleri paralelinde yönetilmiştir. Türk Spor Kurumu'na yön vermiş, maddi ve manevi açıdan ilgilenmiştir. Hattâ bu dönemde parti başkanlarının, spor bölgeleri başkanlarını seçmeleri veya bizzat kendilerinin üstlenmeleri (38) Türkiye'de spor yönetiminde siyasi partilerin oynadığı rolü göstermektedir. Fakat sporun bir parti tarafından ülke seviyesinde idaresinin mümkün olamayacağına inanan TSK yöneticileri, devrin idarecilerine sporun devlet tarafından yönetilmesi gerektiğinin lüzumunu anlatmışlardır (39). Bundan sonra Türk sporunda devlet yönetimi başlamış ve siyasi partilerin spor üzerindeki doğrudan etkileri kalkmıştır.

2.2. 1938-1994 YILLARI ARASINDA

2.2.1. 3530 Sayılı Kanun Döneminde (1938-1986)

Sporun yeniden düzenlenmesi ve günün şartlarına uygun hale getirilmesi maksadıyla TSK değiştirilerek yeni bir teşkilatlanmaya gidilmiştir. Sporun milletlerarası seviyede kaydettiği mesafeler ve spora olan ilginin her ülkede geniş ölçüde artması, Türkiye'nin de bu işi ciddi olarak ele almasını gerektirmiş, bu suretle Avrupa ülkelerine yetişebilmek için merkezi bir rejime ihtiyaç hissedilmiştir.

Beden Terbiyesi Kanunu'na göre, "gençler için kulüplere girmek ve boş zamanlarında beden terbiyesine devam etmek mecburi idi", "hangi yaştaki vatandaşların ne kadar müddetle ve hangi mevsimlerde spor mükellefiyeti altında bulunacakları" ve "hangi daire ve müesseselerde beden hareketlerinin tatbiki lazım geleceği" Bakanlar Kuruluncu belirle-nirdi (m.4). Memur ve işçi sayısı 500'den fazla olan kurumlar kendi memur ve işçilerine beden terbiyesi yaptırmak için genel direktörlüğün teklifi ve istişare heyetinin kararı üzerine Bakanlar Kurulu Kararnamesine göre cimnastik salonu, spor alanı, yüzme havuzu gibi tesisleri yapmaya ve bu tesislerde uzman beden terbiyesi öğretmeni veya antrenörü

(38) Ekenci, a.g.e.. s.25.

(39) Ali Abalı, **Gençlik ve Spor**, Ankara 1974, s.60.

çalıştırmaya mecburdur (m.21). Her ilin bir B.T.B. ve valilerin bölge başkanı sayılmalarını, beden terbiyesi işlerinin kazalarda kaymakamların, nahiyelerde mahiye müdürlerinin, belediye teşkilatı olan köylerde belediye reislerinin ve diğer köylerde muhtarların idare ve mesuliyeti altında olmasını (m.10) öngörüyordu.

Bu anlayışla 29.6.1938 tarihinde 3530 sayılı Kanun'la Başbakanlığa bağlı olarak devlet yönetimine giren spor teşkiatı, 3.6.1942 tarih ve 1235 sayılı Kanun'la MEB'na, 13.5.1960 tarih ve 7474 sayılı Kanun'la tekrar Başbakanlığa, daha sonra 11.2.1970 tarih ve 1/12-1156 sayılı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresiyle oluşturulan GSB'na, 13.12.1983 tarih ve 179 sayılı KHK'yle MEB ve GSB'nin birleştirilmesiyle Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'na (MEGSB) bağlanmıştır.

Bu kanun döneminde 18-24 Şubat 1946 tarihlerinde Ankara'da Birinci Beden Eğitimi ve Spor Şurası toplanmıştır. "Beden eğitimi ve spor çalışmalarında yeni bir dönemin başlangıcı" (40) olarak görülen bu Şura'da bir çok spor konusu ele alınmış, bu arada spor tesisleriyle ilgili hususlara da değinilmiştir. Şura tarafından mevzuat, teşkilat, tatbikat, mükellefiyet meseleleri ve tesis, malzeme, idareci kadro konuları ile ilgili işleri incelemek üzere iki numaralı komisyon oluşturulmuş ve tesislerle ilgili olarak şu neticeleri belirlemiştir :

"Bölgelerin spor tesisleri konusunda yetersiz olduğu, dolayısıyla genel müdürlükçe, bölgelere kesin ve nizami formüller gönderilmesi ve bölgelerin bunlara göre kendi imkanlarını dikkate alarak bir ihtiyaç listeleri yapmaları; bu ihtiyaçların beşer yıllık planlara dayandırılarak kademelendirilmeleri; Genel Müdürlüğün Saha ve Tesisler Dairesi'nin yeterli seviyeye getirilmesi; spor tesislerinin hızla yapılabilmesi için hükümetin maddi imkanlar vermesi; üniversite ve okullarda spor tesisleri yapımı için MEB^{ne} temennide bulunulması" gibi hususlar belirlenmiştir (41).

Bu şurada 21. madde ile ilgili işlerlik konusunda üniversite ve okullara spor tesisleri yapımında MEB'na temennide bulunulmuş, bu

(40) Birinci Beden Eğitimi Şurası, Vildan Savaşır'ın Açış Konuşması, Ankara, 18-24 Şubat 1946, s.212.

(41) Aynı Şura Metinleri, s.213.

çalışmalar mevcut durum üzerine görüş bildirmek ve tavsiye olmaktan öteye geçememiştir.

2.2.2. 3289 Sayılı Kanun Döneminde (1986 -)

Beden Terbiyesi ve Spor konusunun günün şartlarına uydurulması ve spora kaynak yaratılması amacıyla 21.5.1986 tarih ve 3289 sayılı yasa T.B.M.M. tarafından çıkarılmıştır (42).

Genel Müdürlüğün yönetmelikte belirlenecek esaslar çerçevesinde eğitim ve öğretim kurumlarının tahsis edecekleri alanlara spor tesisleri yapmasını, bu kurumlara ait spor tesislerini işletmesini ve malzeme yardımında bulunmasını (m.37), kulüplerin amatör faaliyetleri için aynı ve nakdi yardımda bulunabilmesini (m.25) öngörmektedir. Spor kulüplerinin, Dernekler Kanununa göre teşekkül etmesini ve tescil ile Beden Terbiyesi ve Spor Teşkilatına dahil olmasını (m.20/1), spor kulüplerinin profesyonel takımlarını kuracakları veya kurulmuş şirketlere devredilmelerini ve kiraya verebilmelerini (m.24/III) öngörmüştür. Kanuna göre, federasyon başkanları, kendi spor dallarının temsilcileri tarafından gösterilen üç aday arasından Bakan tarafından beş yıl için atanır. Federasyon başkanları, başarısızlıkları ile mevzuata aykırı davranışları tesbit edildiğinde genel müdürün teklifi üzerine Bakan tarafından süre dolmadan değiştirilebilir veya seçimi yenilenebilir (m.9/1). 27.5.1988 tarih ve 3461 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri hakkında Kanunla Futbol Federasyonunun Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'nden ayrılarak tüzel kişiliğe sahip, özel hukuk hükümlerine ve Başbakanlığın gözetim ve denetimine tabi olması öngörülmüştür (m.1, m.27). Bu kanunda, 2.3.1989 tarih ve 3524 sayılı Kanun'la (m.1) değişiklik yapılarak seçimlerle ilgili bazı hükümlerine yürürlüğe girişi dört yıl kadar ertelenmiş, federasyon başkanını Başbakanın seçmesi, denetleme kurulunu genel müdürün teklifi, tahkim kurulunu da federasyon başkanının teklifi üzerine Başbakanın seçmesi ve seçilenlerin görev sürelerinin dört yıl olması kabul edilmiştir. 3461 sayılı Kanunda da, 3289 sayılı Kanun'da olduğu gibi, profesyonel takımların şirketlere devredilebilmesi veya kiralanabilmesi kabul edilmiştir (m.24). 2.3.1989 tarihinde yayınlanan 356 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle Beden

(42) Tayga, a.g.e., s.268.

Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne dönüştürülerek Başbakanlığa bağlanmıştır (m.6). Bu kararnameyle 3289 sayılı Kanuna, genel ve katma bütçeli idare ve kurumlar, il özel idareleri ve belediyelere bağlı kurumlar, iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşlarına ait spor saha ve tesislerinden ortaklaşa yararlanılmasını ve bu husustaki esasların tesis sahibi kurumla Başbakanlık arasında yapılacak protokolle düzenlenmesini öngören bir hüküm (Ek madde 5) de eklenmiştir (43).

2.3. 1961 VE 1982 ANAYASALARINDA SPOR

2.3.1.1961 Anayasasında Spor

1961 Anayasası, spor konusunda özel bir hüküm içermemiş, "sağlık hakkı" başlıklı düzenlemesinde devletin, "herkesin beden ve ruh sağlığı içinde yaşayabilmesini sağlamakla ödevli" olduğunu belirtmiştir (m.49/1). 1961 Anayasası döneminde, Beden Terbiyesi Kanununun spor mükellefiyeti ve bu yükümlülüğü yerine getirmek üzere grup ve kulüp kurulması, birleştirilmesi ve feshi ile ilgili hükümleri (m.4, m.13) Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir (44).

2.3.2. 1982 Anayasası'nda Spor

1982 Anayasası "Gençlik ve Spor" konusunda iki hüküm içermektedir. "Gençliğin korunması" başlıklı ilk hüküm, "devleti, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan korumak için gerekli tedbirleri" almakla yükümlü kılmakta" (m.58/II), "sporun geliştirilmesi" başlıklı ikinci hüküm "devletin her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri almasını, sporun kitlelere yayılmasını teşvik etmesini ve başarılı sporcuyu korumasını" (m.59) öngörmektedir (45).

(43) Fehim Üçışık, "Türk Spor Yönetimindeki Gelişmeler ve Değerlendirilmesi", **Spor Bilim Dergisi**, İstanbul 1989, s.145-154 sayfalar arası.

(44) Anayasa Mahkemesinin 3.11.1964 tarih ve 1963/152 - 1964/66 sayılı bu kararı 17.3.1965 tarihli Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

(45) Üçışık, a.g.e., s.148.

2.4. KALKINMA PLANLARINDA KİTLE SPORU VE TESİS POLİTİKASI

30 Eylül 1960 tarihinde kabul edilen 91 sayılı Kanun'la Başbakanlığa bağlı Devlet Planlama Teşkilatı (D.P.T.) kurulmuş, bu teşkilatın hazırladığı muhtevalı beşer yıllık planlar, Türk ekonomisine yön vermiştir. Ancak Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda spora yer verilmemiştir.

2.4.1. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında (1968-1972) Kitle Spor ve Tesis Politikası

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planının spor tesislerini konu alan ilke-
de "spor tesislerinin yurt üzerinde ve çeşitli spor dallarına göre dağılı-
mındaki dengesizlikleri ortadan kaldıracak önceliklerin tanımlanmasın-
da ağırlığı seyir sporu yerine kitle sporuna verecek bir yatırım politikası
izlenecektir" ifadeleri yer almaktadır (46).

Bu ilkede iki temel husus dikkat çekicidir. Birincisi, spor tesisle-
rinin yurt üzerindeki ve çeşitli spor dallarına göre dağılımındaki denge-
sizliklerin ortadan kaldırılması; ikincisi ise, spor tesisi yapımında ağırlı-
ğı seyir sporu yerine kitle sporuna yönelik bir yatırım politikasının
izlenmesidir.

Planın "Yatırımların Dağılımı ve Spor Tesisleri" başlıklı bölümün-
de "gençliğin boş vakitlerini iyi değerlendirmek amacıyla, semt spor te-
sislerinin spor dışındaki sosyal faaliyetlere de zemin hazırlayacak şekil-
de gelişmesi ve ilişkili oldukları okulun bina imkanlarından da
yararlanılarak birer gençlik ve kültür merkezi niteliğine kavuşturulma-
sına desteklenecektir" denilmektedir (47).

2.4.2. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında (1973-1977) Kitle Spo- ru ve Tesis Politikası

Planın, "Üçüncü Plan Döneminde Gelişmeler" başlıklı bölümünde;
spor yapmak isteyen herkese bu imkanı verecek olan spor tesislerinin
yapımı ve bu tür tesislerin seyircili spor tesisleri ile dengeli bir biçimde

(46) DPT, İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1968-1972, Ankara 1967, s.192.

(47) DPT, İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, a.g.e., s.194.

gerçekleştirilmesi, ağırlık kazanacak konu olarak gösterilmiştir. Planın "İlkeler ve Tedbirler" bölümünde de şu hususlar vardır :

- Kamu eliyle yapılmış ve yapılacak olan spor tesislerinin spor kulüplerine kiralanması sağlanacaktır.

- Okul ve kitle sporunu yaygınlaştırmak amacıyla, öncelikle Ankara, İstanbul ve İzmir gibi nüfusun yoğun olduğu illerde, sanayi kuruluşlarının bulunduğu ve yoğunlaştığı yerleşim birimlerinde, kişilerin aktif olarak spor yapmalarına olanak sağlayan, değişik kapasiteli semt tesislerinin yapımı için Bayındırlık ve Gençlik ve Spor Bakanlıklarının ortaklaşa çalışmaları ile tip projeler geliştirilecektir.

- Kamu ve Kamu İktisadi Teşebbüslerince, her türlü profesyonel spor faaliyetlerine, hangi isim altında olursa olsun maddi yardım yapılması önlenecektir. Amatör spor dallarında yapılan çalışmalar özendirilecektir (48).

2.4.3. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında (1979-1983) Kitle Spor ve Tesis Politikası

Kitle sporu ve tesis politikalarıyla ilgili belirlenmiş hedef ve politikalar şöyledir;

- Eğitim kurumlarının spor faaliyetlerine katılmada etkili bir araç olması nedeniyle, öncelikle okul içi beden eğitimi ve spor faaliyetlerine gereken önem verilecek ve geliştirilmesi için etkili önlemler alınacaktır. Eğitim kurumlarına ve kamu kuruluşlarına ait spor tesis ve salonları hizmet dışı zamanlarda açık tutulacak, okul içi okul dışı gençlerin yararlanması sağlanacaktır.

- Spor yatırımlarında, geniş halk kitlelerinin yararlandırılması konusuna ağırlık verilecektir. Bu amaçla, spor ve saha tesislerinin kurulmasında çok amaçlılık ilkesi gözönünde tutulacak, bu tür yatırımların gençlerin yoğun olarak buldukları yükseköğretim kurumlarına yönlendirilmesi sağlanacaktır.

(48) DPT, Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı 1973-1977, Ankara 1973, s.793.

- Toplu işyerlerinde ve yerleşme merkezlerinde spor merkezlerinin kurulmasına ve her yaşta spor yapma olanaklarının geliştirilmesine önem verilecektir (49).

2.4.4. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında (1985-1989) Kitle Spor ve Tesis Politikası

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında kitle sporu ve tesis politikaları şöyledir;

- V. Plan döneminde beden eğitimi ve sporun yaygınlaştırılması ve amatör sporun teşviki esastır.

- Kitle sporuna önem verilecek ve bunun için gerekli şartlar hazırlanacaktır.

- Sporun semtlere ve köylere yayılabilmesi için basit, ekonomik tesisler, özel idare ve belediyelerin işbirliği ve katkılarıyla gerçekleştirilecektir.

- Kamunun yanında, özel sektör tarafından da spor tesislerinin yapılması teşvik edilecektir.

- Amatör sporda istenilen seviyeye ulaşabilmesi için, geleneksel spor dallarının daha da geliştirilmesine ve milletlerarası seviyede başarı gösterecek sporcuların yetiştirilmesine ağırlık verilecek; Türk güreşinin geliştirilmesi için özel tedbirler alınacak, bu husustaki teşebbüsler desteklenecektir (50).

2.4.5. Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında (1990-1994) Kitle Spor ve Tesis Politikası

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında kitle sporu ve tesis politikaları şöyledir;

(49) DPT, Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı 1979-1983, Ankara 1979, s.286.

(50) DPT, Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1985-1989, Ankara 1985, s.150.

- "Herkes İçin Spor" projesi uygulamaya konulacak, il ve ilçe seviyesinde kamu görevlilerinin de iştiraki sağlanarak geniş kitlelere hitap eden spor faaliyetleri artırılabacaktır.
- Kamu kuruluşlarına ait spor tesislerinin tam kapasiteyle kullanılması için gerekli mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.
- Okullarda, semtlerde ve köylerde düşük maliyetli ve kısa sürede tamamlanacak spor tesislerinin yapılması çalışmalarına devam edilecektir.
- Amatör sporun gelişmesi teşvik edilecektir.
- Üniversite sporları için ayrı federasyon ve üniversiteler ligi kurulması konusunda çalışmalar başlatılacaktır.
- Çok amaçlı spor tesisleri için tip projeler geliştirilecektir (51).

(51) DPT, Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı 1990-1994, Ankara 1989, s.296.

3. İLDEKİ SPOR TESİSİ YATIRIMLARI VE SPOR FAALİYETLERİ

3.1. SPOR TESİSİ YATIRIMLARI

3.1.1.1923-1985 Yılları Arasındaki Spor Tesisi Yatırımları

Hızla değişen ve gelişen çağımız toplumlarında insanların yaşayışları ve ihtiyaçları değişince buna paralel olarak sporda da çeşitlilikler ortaya çıkmış, dolayısıyla farklı spor tesislerine ihtiyaç duyulmuştur (52).

Bu gerçekten hareketle, Türkiye Cumhuriyeti'nin 29 Ekim 1923'te ilan edilmesiyle o zamanki hükümet, Türk sporuyla yakından ilgilenmiş (53), herkese spor yaptırmanın çarelerini aramıştır.

Cumhuriyet Türkiye'si spor tesisi yapımına yön veren ilk teşkilat, Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (T.İ.C.İ.) bu yıllarda kurulmuş; 1936 yılına kadar sporu teşvik etmek, yaymak ve teşkilatlandırmak yolunda büyük çaba harcanmıştır (54). Mesela; ildeki 1 Eylül Stadyumu 1931 yılında yaptırılmıştır.

Daha sonra Türkiye'de sporun yönetimini devralan Türk Spor Kurumu (T.S.K.); 1936'da teşekkül ettirilmiş ve tesis işini ele almış (55), ancak Uşak iline yatırım için sıra gelmemiştir.

Gerek sporun milletlerarası seviyede katettiği mesafeler, gerekse spora olan ilginin her ülkede geniş ölçüde artmasıyla Türkiye'nin bu işi ciddi olarak ele almasını gerektirmiş; bu suretle Avrupa ülkelerine yetişebilmek için spor otoriteleri merkezi bir sisteme ihtiyaç hissetmiştir. Bu anlayışla 29.6.1938 tarihinde 3530 sayılı Kanun çıkarılmıştır (56). bu kanun döneminde; il merkezindeki 2000 seyirci kapasiteli Atatürk

(52) Fehmi İşcan, **Türklerde Spor**, Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1988, s.9.

(53) Haluk San, **Belgelerle Türk Spor Tarihinde Atatürk**, T.S.V. Yayınları, İstanbul 1981. s.35.

(54) Abalı, a.g.e., s.58.

(55) Ulvi Yenal, "Türk Sporunun Dünü Bugünü Yarını", **Atletin Sesi Dergisi**, İstanbul 1970, s.4

(56) A. Muammer Baygeldi, Sporun Kitlelere Yaygınlaştırılabilmesi Açısından Tesis Politikası Çanakkale İli Uygulaması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1992, s.22.

Kapalı Spor Salonu 1969 yılında, 100 kişi seyirci kapasiteli Anadolu Lisesi Spor Salonu 1970 yılında hizmete girmiştir.

3.1.2.1986-1992 Yılları Arasındaki Spor Tesisi Yatırımları

Türkiye genelinde semt sahalarının yapımı, 7.11.1984 tarih ve 3074 sayılı Akaryakıt Tüketim Fonu hesabından % 8'lik bölümünün ayrılmasıyla; belediye, özel idare ve Gençlik Spor İl Müdürlüklerinin müşterek çalışmalarıyla gerçekleştirilmiştir.

D.P.T.'nin 1987 yılı Yatırım Programı'nda Uşak iline 18 spor sahası ile 11 çocuk oyun alanı yapımı planlanmış ve 38.000.000.-TL. tahsisat ayrılmıştır. Bu tahsisat "Akaryakıt Tüketim Fonu"ndan karşılanmış olup İl Özel İdare Bütçesine aktarılmıştır (57).

D.P.T.'nin 1988 yılı Yatırım Programında Avgan'da 1000 seyirci kapasiteli Belediye Futbol Sahası için 50.000.000.-TL.; Ulubey ilçesinde 500 seyircili açık yüzme havuzu için 40.000.000.-TL. tahsisat ayrılmıştır. Bu tahsisatlar "Akaryakıt Tüketim Fonu"ndan karşılanmış olup yine İl Özel İdare Bütçesi'ne aktarılmıştır (58).

Banaz ilçesinde 1991 yılında yapımına başlanan, 500 kişi seyirci kapasiteli spor salonu inşaat halinde olup % 30'u tamamlanmıştır (59).

Yıllar itibariyle yapımı gerçekleştirilen futbol sahaları Tablo 6'de gösterilmiştir (60).

(57) T.C.Başbakanlık DPT, 1987 Yatırım Programı, Yayın No.2071, Ankara 1987, s.338.

(58) T.C.Başbakanlık DPT, 1988 Yatırım Programı, Ankara 1988, s.281.

(59) Uşak GSİB Resmi Kayıtları, Uşak 1993.

(60) Uşak Gençlik ve Spor İl Başkanlığı, Spor Servisi Resmi Dökümanlarından çıkarılmıştır, Uşak 1993.

Tablo 6 : Yıllar İtibariyle Yapımı Gerçekleştirilen Futbol Sahaları

Yapıldığı Yıl	Tel Örgülü	Tel Örgüsüz	Toplam
1931	1	-	1
1986	1	-	1
1987	5	-	5
1989	1	-	1
1990	3	19	22
1991	7	13	20
1992	6	6	12
Toplam	24	38	62

1923-1985 yılları arasında 1 futbol sahası yapıldığı halde 1986-1992 yılları arasında 61 futbol sahası yapılmıştır. Bu tesislerin 24'ü ihatalı gerisi ise basit semt futbol tesisidir.

Diğer semt sahaları ve çocuk oyun alanlarının yapımına ise genellikle 1989 yılından itibaren yapılmaya başlanmıştır. Bunların ilçelere göre dağılımı Tablo 7'de görülmektedir (61).

Tablo 7 : 1989 Yılında İlde Yapılan Semt Sahaları ile Çocuk Oyun Alanları

İlçesi	Futbol	Basketbol	Voleybol	Çocuk Oyun Alanı	Toplam Tesis Proje Adedi
Merkez	6	6	7	1	20
Banaz	4	-	7	1	12
Eşme	1	-	5	3	9
Karahallı	3	2	2	2	9
Sivashi	4	2	2	2	10
Ulubey	3	2	3	1	9
Toplam	21	12	26	10	69

(61) Uşak GSİB.; Aynı Dökümanlar

1989 yılında; 21 futbol, 12 basketbol, 26 voleybol, 10 çocuk oyun alanı olmak üzere toplam 69 adet semt sahası ve çocuk oyun alanı yapılmıştır.

Çocuk oyun alanları yapımına 1990 yılında da devam edilmiştir. Durum Tablo 8'de görülmektedir (62).

Tablo 8 : 1990 Yılında ilde Yapılan Semt Sahaları ile Çocuk Oyun Alanlarının İlçelere Göre Dağılımı

İlçesi	Futbol	Basketbol	Voleybol	Çocuk Oyun Alanı	Toplam Tesis Proje Adedi
Merkez	4	4	-	3	11
Banaz	4	4	-	2	10
Eşme	4	1	-	1	6
Karahallı	4	1	-	1	6
Sivaslı	5	1	-	1	7
Ulubey	3	1	-	1	5
Toplam	24	12	-	9	45

1990 yılında, 24 futbol, 12 basketbol, 9 çocuk oyun alanı olmak üzere toplam 45 adet semt sahası ve çocuk oyun alanı yapılmıştır.

1991 yılında faaliyete geçen semt sahalari ile oyun alanlara da Tablo 9'da görülmektedir (63)

(62) Uşak GSİB., Aynı Dökümanlar.

(63) Uşak GSİB., Aynı Dökümanlar.

Tablo 9 : 1991 Yılında İlde Yapılan Semt Sahaları ile Çocuk Oyun Alanlarının İlçelere Göre Dağılımı

İlçesi	Futbol	Basketbol	Voleybol	Çocuk Oyun Alanı	Toplam Tesis Proje Adedi
Merkez	6	1	-	1	8
Banaz	4	2	-	1	7
Eşme	2	3	-	-	5
Karahallı	3	1	-	-	4
Sivash	2	2	-	1	5
Ulubey	2	1	-	-	3
Toplam	19	10	-	3	32

1991 yılında; 19 futbol, 10 basketbol, 3 çocuk oyun alanı olmak üzere 32 adet semt sahası ve çocuk oyun alanı yaptırılmıştır.

Tablo 10 : 1986-1989 Yılları Arasında Yapımı Gerçekleştirilen Futbol Sahalarının Dağılımı

Yapıldığı Yıl	Yapıldığı Yer	Tel Örgülü	Tel Örgüsüz	Toplam
1986	Karahallı İlçesi	x		1
1987	Şehitler	x		5
	Çokkozlar	x		
	Bozkuş	x		
	Ağaçbeyli Kasabası	x		
	Ulubey İlçesi	x		
1989	Sivash İlçesi	x		1
GENEL TOPLAM		7		7

Karahallı ilçesi futbol sahası 1986 yılında, Ulubey ilçesi futbol sahası 1987 yılında, Sivasslı ilçesi futbol sahası 1989 yılında yapılmıştır.

Tablo 11 : 1990 Yılında Yapımı Gerçekleştirilen Futbol Sahalarının Dağılımı

İlçesi	Sahanın Yapıldığı Yer	Tel Örgülü	Tel Örgüsüz	Toplam
MERKEZ	Susuzören Köyü		x	3
	Karlık Köyü		x	
	İlyaslı Kasabası	x		
BANAZ	B.Oturak Kasabası		x	4
	Ahat Köyü		x	
	Alaba Köyü		x	
	Derbent Köyü		x	
EŞME	Köylüoğlu Köyü		x	4
	Beşikli Köyü		x	
	Yeleğen Kasabası		x	
	Yeşilkavak Köyü		x	
KARAHALLI	Dumanlı Köyü		x	3
	Duraklı Köyü		x	
	Çokaklı Köyü		x	
SIVASLI	Hacım köyü		x	4
	Kökez Köyü		x	
	Yayalar köyü		x	
	Tatar Kasabası	x		
ULUBEY	Kışla Köyü		x	4
	Gümüşkol Köyü		x	
	Omurca Köyü		x	
	Avgan Kasabası	x		
TOPLAM		3	19	22

Uşak ilinde 1990 yılında; 3'ü tel örgülü, 19'u tel örgüsüz olmak üzere toplam 22 adet futbol sahası yapılarak hizmete girmiştir.

1991 yılında hizmete giren futbol sahaları Tablo 12'de gösterilmiştir (64).

Tablo 12 : 1991 Yılında Yapımı Gerçekleştirilen Futbol Sahalarının Dağılımı

İlçesi	Sahanın Yapıldığı Yer	Tel Örgülü	Tel Örgüsüz	Toplam
MERKEZ	Üçkuyular Köyü		x	8
	Çamyuva Köyü		x	
	Kılcan Köyü		x	
	Çarıkköy		x	
	Kırka Köyü		x	
	Yenişehir Kasabası	x		
	Bozkuş Köyü	x		
	Güre Köyü	x		
BANAZ	Kızılhisar Kasabası		x	3
	Kızılcasöğüt Kasabası		x	
	Banaz İlçesi Merkez	x		
EŞME	Keklikli Köyü		x	4
	Eşme İlçesi Merkez	x		
	Kayalı Köyü	x		
	Kayapınar Köyü	x		
KARA-HALLI	Delihıdırlı Köyü		x	2
	Kaykılı Köyü		x	
SİVASLI	Azizler Köyü		x	2
	Selçikler Kasabası		x	
ULUBEY	İnay Köyü		x	1
TOPLAM		7	13	20

(64) Uşak GSİB Resmi Kayıtları

1991 yılında; 7 tel örgülü, 13 tel örgüsüz olmak üzere toplam 20 adet futbol sahası yapılmıştır.

Tablo 13 : 1992 Yılında Yapımı Gerçekleştirilen Futbol Sahaları

İlçesi	Sahanın Yapıldığı Yer	Tel Örgülü	Tel Örgüsüz	Toplam
MERKEZ	Ovademirler Köyü		x	9
	Çukurağılı Köyü		x	
	Karacahisar Köyü		x	
	Kısık Köyü		x	
	Karabeyli Köyü		x	
	Çevre Köyü	x		
	Bölme Köyü	x		
	Kaşbelen Köyü	x		
	Kırka Köyü	x		
BANAZ				
EŞME	Güllü Köyü		x	2
	Ahmetler Kasabası	x		
KARAHALLI				-
SİVASLI				-
ULUBEY	Hasköy Kasabası	x		1
TOPLAM		6	6	12

1992 yılında; 6 tel örgülü, 6 tel örgüsüz olmak üzere toplam 12 adet futbol sahası yaptırılmış olup İl Özel İdare Müdürlüğü bütçesinden 111.915.000.-TL. ödeme yapılmıştır. İl Özel İdare Müdürlüğünün 1993 yılı bütçesinde, spor tesisi yatırımlarıyla ilgili ödenek yoktur (65).

İl genelinde; 4 tane nizami çim futbol sahası ve 3 tane cirit sahası vardır. Cirit sahalari; Paşacioğlu köyü, Kaşbelen Köyü ve Ortaköy'dedir.

(65) İl Özel İdare Müdürlüğü Resmi Kayıtlarından.

1923-1985 yılları arasında Uşak ilinde sadece bir futbol sahasının yapımı gerçekleştirildiği halde; 1986-1992 yılları arasında toplam 61 futbol sahası, 34 basketbol sahası, 26 voleybol sahası ile 22 çocuk oyun alanı yapılmıştır. 1993 yılında il özel idare ve belediye bütçesinde ödenek ayrılmadığından hiçbir spor tesisi ve semt sahası yapılmamıştır.

3.2. SPOR FAALİYETLERİ

3.2.1.Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Faaliyetleri

"Her vilayet bir beden terbiyesi bölgesidir" (m.10) hükmü bulunan 29.6.1938 tarihli 3530 sayılı Kanun'da daha sonra 21.5.1986 tarihinde kabul edilen 3289 sayılı Kanunla illerde "Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğü" (m.6) şeklinde düzenlenmiş sonra da "Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü"nın ismi "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü" olarak değiştirilip, tekrar Başbakan'lığa bağlı olarak faaliyetini yürütmeye başlamıştır (66). Bu düzenleme ile illerdeki teşkilat, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü adını almış, ilçelerde de Gençlik ve Spor İlçe Müdürlükleri kurulmaya başlanmıştır.

Bu müdürlükler mahalli lig müsabakalarının organizasyonunu yapmakta ve ayrıca değişik spor branşlarının grup, yarıfinal, Türkiye Birinciliği, milli Müsabakalar gibi federasyon faaliyetlerinde de federasyonun direktifleri doğrultusunda organizasyona katılırlar. İlde federasyonların doğrultusunda görev yapan il spor dalı temsilcilikleri ise il başkanlığı bünyesinde il içi spor faaliyetlerini sürdürürler.

Uşak ilinde il spor dalı temsilciliği bulunan spor branşları şunlardır :

- Atıcılık - Hentbol
- Atletizm - Karete
- Basketbol - M.Tenisi
- Binicilik - Teakwondo

- Boks - Voleybol
- Dağcılık - Satranç
- Futbol
- Güreş

Bu branşlar aynı zamanda Uşak ilinin öncelikli spor dalları arasında yer almaktadır (67).

3.2.1.1. Gençlik ve Spor İl Başkanlığı Personelinin Sınıf ve Öğrenim Durumları

Uşak ilinde görev yapan Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü personelinin 21'i Genel İdari Hizmetler, 9'u Teknik Hizmetler, 2'si Sağlık Hizmetleri, 22'si Yardımcı Hizmetler kadrosunda olmak üzere toplam 54 kişidir. Ancak ilçe müdürlükleri ödeneklerinin de il bütçesinden verilmesinden ötürü, ilçe personeli de il müdürlüğü kadrosunda gösterilmektedir. Tesis şefliği fonksiyonundaki ilçe müdürlükleri, idari, mali, teknik, ... kısaca her konuda il müdürlüğüne bağımlı olarak görev yapmaktadırlar.

İl ve ilçelerdeki spor teşkilatlarında, sayıca yeterli personel bulunmakta, ancak personelin tahsil durumu verilen hizmete göre yetersiz kalmaktadır. Durum Tablo 14'de görülmektedir.

Tablo 14 : Uşak İl Müdürlüğü Personelinin Sınıf ve Öğrenim Durumları

Sınıfı	İlk Ok.	Orta Ok.	Lise	Mes.Lis.	Yük.Ok.	Toplam
Gen.İd.Hiz.	-	5	5	9	2	21
Teknik Hiz.	4	1	-	4	-	9
Sağlık Hiz.	-	-	-	1	1	2
Yard.Hiz.	7	13	2	-	-	22
Toplam	11	19	7	14	3	54

(67) T.C.Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Öncelikli Spor Dalları Yönetmeliği, Ankara 1991, s.6

Uşak İl Müdürlüğü'nden elde edilen verilere göre düzenlenmiştir (1992).

3.2.1.2. Sporcu Sayısı

İldeki lisanslı sporcu sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 15 : Spor Branşlarına Göre Sporcu Sayısı

Branşlar	1986			1991		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Atıcılık	8	8	-	9	9	-
Atletizm	1445	1301	144	430	336	94
Basketbol	1013	843	170	917	736	181
Binicilik	-	-	-	165	165	-
Bisiklet ve Motor	23	23	-	29	29	-
Boks	-	-	-	8	8	-
Dağcılık	-	-	-	2	2	-
Futbol	2375	2375	-	4130	4130	-
Güreş	399	399	-	192	192	-
Halter	1	1	-	7	7	-
Hentbol	963	793	170	332	249	83
Karate	20	20	-	49	49	-
M.Tenisi	574	540	34	93	76	17
Teakwondo	18	18	-	24	24	-
Voleybol	1538	1370	169	353	441	94
TOPLAM	8.377	7.691	686	6.922	6.453	469

GSİM spor servisi kayıtlarından derlenmiştir.

1986 yılında lisanslı sporcu sayısı 8.377'dir. Bu sayıya okullararası müsabakalara katılan sporcu-öğrenciler de dahildir. Bu sayının % 28.4'ü futbol, % 18.4'ü voleybol ve % 17.2'si ile atletizm gelmektedir. 1991 yılında ise lisanslı sporcu sayısı 6.922'dir (Okullararası spor faaliyetlerine katılan sporcu öğrenciler hariç). Bu sayının % 59.7'si futbol, % 13.2'i basketbol, % 7.7'si voleybol gelmektedir. 1993 yılında ekim ayı itibariyle lisanslı sporcu sayısı 10.106'dır.

3.2.1.3. 1992 Yılı İtibariyle Yaz Spor Okullarındaki Sporcu ve Antrenör Sayılarının Branşlara Göre Dağılımı

Uşak'ta her yıl il ve ilçelerinde yaz spor okulları açılmaktadır. 1992 yılında da yaz spor okulu açılmış, 6-15 yaş grubu arasında toplam 803 sporcu alınmıştır. Sporcu ve eğiticilerin branşlara göre dağılımı Tablo 16'da görülmektedir.

Tablo 16 : 1992 Yılı İtibariyle Yaz Spor Okulu Sporcu ve Antrenör Sayılarının Branşlara Göre Dağılımı

Branşı	Sporcu Sayısı		Top.	% si	Kad.Ant.		Fahri Ant.		Bed.E. Öğ.		Toplam
	Erkek	Bayan			ERK	BYN	ERK	BYN	ERK	BYN	
Atletizm	4	3	7	0.9	1	-	-	-	-	-	1
Basketbol	101	62	163	20.3	-	-	3	-	1	-	4
Boks	23	-	23	2.9	-	-	1	-	-	-	1
Futbol	71	-	71	8.8	1	-	1	-	-	-	2
Güreş	35	-	35	4.4	1	-	1	-	-	-	2
Halter	67	-	67	8.3	-	-	1	-	-	-	1
Hentbol	4	9	13	1.6	-	-	-	-	1	-	1
Karate	11	1	12	1.5	-	-	1	-	-	-	1
M.Tenisi	98	11	109	13.6	-	-	-	-	-	-	-
Teakwondo	299	4	303	37.7	1	-	-	-	-	-	1
TOPLAM	713	90	803	100	4	-	8	-	2	-	14

GSİM spor servisi kayıtlarından derlenmiştir.

Açılan yaz spor okulunda 4'ü bayan toplam 303 sporcu ile teakwondo ilk sırayı, 62'si bayan toplam 163 sporcuyla basketbol ikinci sırayı almaktadır. Yaz spor okuluna katılanların % 11.2'si bayan, % 88.8'i erkek sporculardan oluşmaktadır. Toplam 14 çalıştırıcınının 4'ü kadrolu, 2'si öğretmen ve 8'i fahri antrenör olarak görev yapmışlardır. Yaz okulunda görev alan öğretmenlere ödenen ücretlerin çok düşük olması nedeniyle Beden Eğitimi öğretmenlerinin görev almamaları dikkat çekicidir.

3.2.1.4. Spor Branşlarına Göre Hakem ve Antrenör Sayısı

Spor faaliyetlerinin yürütülmesi ve geliştirilmesi açısından çok önemli yeri olan hakem ve antrenör sayıları Tablo 17'de gösterilmiştir.

Tablo 17 : Spor Branşlarına Göre Hakem ve Antrenör Sayısı

Spor Branşları	Hakem Sınıfları			Top.	Antrenör		Top.
	Aday	Bölge	Milli		Kadrolu	Fahri	
Atıcılık	-	-	-	-	-	2	2
Atletizm	5	22	13	40	1	-	1
Basketbol	17	25	1	43	-	6	6
Bisiklet	-	-	-	-	-	2	2
Boks	-	-	-	-	-	-	-
Futbol	53	35	1	89	1	59	60
Güreş	12	2	3	17	1	1	2
Halter	7	-	-	7	-	1	1
Hentbol	1	19	2	22	-	1	1
M.Tenisi	8	14	9	31	-	1	1
Teakwondo	-	-	-	-	1	-	1
Voleybol	19	11	1	31	-	4	5
TOPLAM	122	128	30	280	4	77	81

Uşak G.S.İ.B. spor servisi kayıtlarından derlenmiştir.

Tablo 17'de görüldüğü gibi atletizm, futbol, güreş ve teakwondo branşlarında birer antrenör olmak üzere toplam kadrolu dört antrenör bulunmaktadır. Bu sayı çok yetersizdir.

3.2.1.5. Spor Kulüpleri

Kulüpler Türk spor teşkilatının temel birimlerinden olup, yurdu-muzda 2908 sayılı Dernekler Kanunu'na göre kurulmakta ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un 20. maddesi uyarınca tescil işlemleri yapılmaktadır.

Uşak'ta 1945 yılında Gençlerbirliği Spor ile Turan İdman Yurdu Spor olmak üzere sadece iki kulüp vardı. 1958 yılında kulüp sayısı 4'e, 1985 yılında 27'e, 1990 yılında 75'e ve 1992 yılında 85'e yükselmiştir.

3.2.1.5.1. Spor Kulüplerinin Özellikleri

Uşak ilinde kulüplerin büyük çoğunluğu Gençlik ve Spor Kulübü olarak kurulmuştur. İlde askeri kulüp yoktur. 1990 yılında 75 olan kulüp sayısı 1992 yılında 85'e yükselmiştir. Bunların; 5'i ihtisas kulübü, 7'i müessese kulübe ve 73'ü gençlik ve spor kulübüdür. Bu kulüplerin ilçeler itibarı ile dağılımı Tablo 18'de gösterilmiştir.

Tablo 18 : Spor Kulüplerinin İlçeler İtibariyle Dağılımı

İlçenin Adı	Spor Kulübü	Askeri Kulüp	Müessese Kulübü	İhtisas Kulübü	Toplam
Merkez İlçe	32	-	7	5	44
Banaz	4	-	-	-	4
Eşme	11	-	-	-	11
Karahallı	10	-	-	-	10
Sivaslı	8	-	-	-	8
Ulubey	8	-	-	-	8
TOPLAM	73	-	7	5	85

GSİM spor servisi kayıtlarından derlenmiştir.

Tablo 19 : Spor Kulüplerinin Adları ve Tescil Tarihleri

İLK TESCİL TARİHİ	Sıra No	KULÜBÜN ADI	ATLETİZM	BASIN	BİS	BİSİKLET	FUTBOL	HALI TENİS	KARMA	SENERJİ	S
24-10-1945	1	YÜZLER BİRLİĞİ SPOR		X				X			X
24-11-1945	2	ŞURAN İZ. Y. B. D. J. SPOR						X			
20-01-1958	3	J. J. A. E. F. F. O. R.						X			
03-04-1958	4	Ç. İ. S. L. Y. SPOR						X			
28-7-1973	5	L. S. E. Y. SPOR						X			
14-8-1975	6	A. I. O. A. N. SPOR	X					X			
30-7-1976	7	KARAHALLI SPOR						X			
24-9-1976	8	B. Ö. L. E. N. SPOR						X			
14-11-1976	9	KARAYERLİ SPOR						X			
16-11-1976	10	P. İ. S. A. B. SPOR						X			
03-02-1978	11	Ş. T. İ. C. İ. L. Ü. SPOR						X			
03-02-1978	12	H. A. R. E. C. Ü. SPOR						X			
07-02-1978	13	P. S. Ü. C. İ. B. E. N. İ.						X			
22-7-1978	14	A. K. A. R. A. İ.	X					X			
31-10-1980	15	L. O. K. O. M. O. T. İ. P. İ. M. A.						X			
1-2-1982	16	K. A. T. A. L. I.						X			
20-7-1984	17	B. İ. K. E. T. İ. S.						X			
27-6-1985	18	S. A. K. A. R. A.	X	X				X			
27-6-1985	19	...	X					X			
08-02-1985	20	A. K. A. Ç. İ. L. İ.						X			
20-2-1985	21	Y. K. İ. L. İ. Ç. Ç. A. M. U. L. U.						X			
7-6-1985	22	Y. S. İ. M. Y.	X	X				X			
7-6-1985	23	P. İ. M. A. R. A. Ş. I.						X			
7-6-1985	24	...						X			
17-6-1985	25	...						X			
16-7-1985	26	Ş. İ. K. İ. L. E. N. G. Ü. S. P. Ö. R.	X	X				X	X	X	
23-7-1985	27	...						X			
15-01-1986	28	Y. Ü. R. T.						X			
26-03-1986	29	K. U. L. U. Ç.						X			
14-06-1986	30	P. A. S. A. L. A. R. S. P. Ö. R.						X			
09-09-1986	31	B. E. D. A. T. L. I.						X			
09-09-1986	32	...	X	X				X			
09-09-1986	33	...						X			
30-09-1986	34	Y. E. N. İ. L. M. A. L. A. Z.						X			
22-10-1986	35	K. A. R. H. A. L. L. I.						X			
20-11-1986	36	...						X			
27-01-1987	37	K. O. Ç. H. İ. Ç. E. L. İ. Ç. İ. SPOR	X					X			
22-01-1987	38	...	X	X				X			
03-04-1987	39	...	X					X			
10-06-1987	40	...	X					X			
10-06-1987	41	...						X			
03-07-1987	42	Y. Ö. L. D. İ. R. Y. İ. L. L. İ. SPOR	X					X			
18-08-1987	43	K. A. Y. A. P. İ. N. A. R. SPOR						X			
12-10-1987	44	G. Ü. L. L. Ü.						X			
01-12-1987	45	A. N. İ. T. E. L. E. N.						X			
01-12-1987	46	...						X			
01-01-1988	47	Ç. E. Z. İ. T.						X			
01-01-1988	48	B. A. R. Ş. A. S. I.						X			
01-01-1988	49	İ. Y. A. P. L. I.						X			
22-01-1988	50	A. E. N. L. A. K.						X			
22-01-1988	51	...	X					X			
11-04-1988	52	...						X			
11-04-1988	53	...						X			
21-03-1988	54	...						X			
21-03-1988	55	...						X			
21-03-1988	56	...						X			
21-03-1988	57	...						X			
22-09-1988	58	...						X			
23-09-1988	59	...						X			
30-09-1988	60	...						X			
03-01-1989	61	...						X			
03-01-1989	62	...						X			
19-10-1989	63	...	X					X			
23-10-1989	64	...						X			
20-12-1989	65	...						X			
22-12-1989	66	...						X			
28-12-1989	67	...						X			
28-12-1989	68	...						X			
16-01-1990	69	...						X			
16-01-1990	70	...						X			
16-07-1990	71	...						X			
05-09-1990	72	...						X			
21-10-1990	73	...						X			
27-11-1990	74	...						X			
28-11-1990	75	...						X			
25-01-1991	76	...	X					X			
04-09-1991	77	...						X			
11-09-1991	78	...						X			
11-09-1991	79	...	X					X	X	X	
25-09-1991	80	...						X			
25-09-1991	81	...						X			
25-09-1991	82	...						X			
07-01-1992	83	...						X			
23-02-1992	84	...	X					X			
25-06-1992	85	...						X			
		TOPLAM	23	67	-	-	-	34	-	-	5-4

GSİM Kayıtları.

İlde bir tane profesyonel futbol takımı olup halen 3. lig 10. grupta Uşakspor adıyla faaliyet göstermektedir.

3.2.1.5.2. Spor Kulüplerinin Faaliyet Gösterdiği Branşlar

85 kulübün 79'u futbolda faaliyet göstermiştir. 7 kulüp binicilik, 6 kulüp basketbol, 5 kulüp masa tenisi, 4 kulüp voleybol, 3 kulüp atletizm, 2 kulüp atıcılık ve 1 kulüp hentbol branşlarında faaliyet göstermişlerdir. 85 kulübün 73'ünün sadece futbol'da faaliyet göstermiş olması; Uşak'taki spor kulüplerinin spor anlayışı bakımından düşüncelerini ortaya koymaktadır. Bayan sporcuların kulüplerarası müsabakalara iştirak etmemesi yöre insanının sosyo-psikolojik bakımından içe dönük yapısından kaynaklanmaktadır.

3.2.2. İl Milli Eğitim Müdürlüğünün Faaliyetleri

3.2.2.1. İlde Okul-Öğrenci-Öğretmen Sayısı

İldeki okul sayısı Tablo 20'de görülmektedir (68).

Tablo 20 : Okul Sayısı

Uşak İli ve İlçeleri İtibariyle Okullar	Okul Sayısı
İlkokul	316
İlköğretim Okulu	31
Bağımsız Ortaokul	18
Kız Sanat Okulu	1
Genel Lise	9
Anadolu Lisesi	1
Anadolu Kız Öğrt.Lisesi	1
Endüstri Meslek Lisesi	3
Teknik Lise	1
Kız Meslek Lisesi	1
Ticaret Lisesi	2
İmam-Hatip Lisesi	3
Pratik Kız Sanat Okulu	4
Sağlık Meslek Lisesi	4
TOPLAM	395

Uşak ilinde okur-yazarlık oranı % 96'dır. Uşak ilinde toplam 395 okul (İlk-Orta-Lise) bulunmaktadır. Bu okullarda 56.038 öğrenci eğitim-öğretim görmekte ve 2.672 öğretmen görev yapmaktadır. İl genelinde, 21 öğrenciye 1 öğretmen düşmektedir. Uşak merkez Gökçetepe, Eşme Ceberler ve Eşme Gökçukur köylerinde okul bulunmamaktadır.

Öğretmen ve öğrenci sayısı Tablo 21'de görülmektedir (69).

Tablo 21 : Öğretmen ve Öğrenci Sayısı

İLÇELER	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI
Uşak Merkez	1.573	33.228
Banaz	322	6.889
Eşme	334	7.033
Karahallı	132	2.596
Sivashlı	149	3.563
Ulubey	162	2.729
TOPLAM	2.672	56.038

İlde 56.038 öğrenci bulunmasına karşın 9'u bay, 23'ü bayan olmak üzere toplam 32 Beden Eğitimi Öğretmeni görev yapmaktadır.

03.7.1993 tarihinde yayınlanan 3837 sayılı Kanuna EK-18 nci maddesi ile; Afyon Kocatepe Üniversitesi'ne bağlı olarak açılan okullar ve öğrenci sayıları Tablo 22'de gösterilmektedir (70).

(69) Uşak Milli Eğitim Müdürlüğü Kayıtları, Uşak 1993.

(70) Afyon Kocatepe Üniversitesi, Öğrenci İşleri Kayıtları, Afyon 1994.

Tablo 22 : İldeki Afyon Kocatepe Üniversitesine Bağlı Okullar

Okulun Adı	Öğrenci Sayısı
Eğitim Fakültesi	54
Mühendislik Fakültesi	32
Meslek Yüksek Okulu	145
Eşme Meslek Yüksek Okulu	63
Karahallı Meslek Yüksek Okulu	35
Sağlık Hizmetleri Yüksek Okulu	32
Banaz Meslek Yüksek Okulu	62

Uşak ilinde 423 üniversite öğrencisi bulunmasına rağmen; spor tesisi ve sporla ilgili öğretim görevlisinin olmaması düşündürücüdür. Ayrıca bu okullarda seçmeli ders olarak konulan Beden Eğitimi derslerine branş dışı kişilerin girmesi spora olan yaklaşımlarının ciddiyetsizliğini göstermektedir.

3.2.2.2. Sporcu-Öğrenci Sayısı ve Faaliyet Gösterilen Branşlar

İl Milli Eğitim Müdürlüğü spor faaliyetlerine; 1990-1991 öğretim yılında 950, 1991-1992 öğretim yılında 1.372 sporcu-öğrenci iştirak etmiştir. 1992-1993 öğretim yılında ise; 617 ilkokul, 829 ortaokul ve 876 lise öğrencisi olmak üzere toplam 2.322 sporcu katılmıştır. İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün spor faaliyetleri 7 branşta yapılmıştır. Bunlar; atletizm, basketbol, futbol, hentbol, güreş, masa tenisi ve voleybol'dur. İldeki 56.038 öğrenci sayısı gözönüne getirildiğinde; % 4.1'i gibi çok düşük sayıda spor faaliyetlerine katılım olmuştur. Spor tesislerinin yok denecek kadar azlığı ve okulların mali imkansızlıkları bu tablonun çıkmasına en büyük etkindir.

4. UŞAK İLİ İNSANININ SPORA İLİŞKİN TEMEL EĞİLİMLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

4.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

4.1.1. Anket Bilgileri

Uşak ilinde halkın spora eğilimini ölçmek ve kitle sporunun teşviki amacıyla bir anket çalışması yapılmıştır. Anket çalışması tesadüfi örneklem yöntemiyle 350 deneye uygulanmıştır. Denekler il merkezi, ilçeler ve köylerden rastgele seçilmiştir (Tablo 23). Anket toplam 21 sorudan oluşmaktadır. Anketteki soruların büyük çoğunluğu yöre insanının spor hakkındaki düşünceleri, öncelikli spor dallarının tesbiti ve gelecekte yapılması düşünülen sportif yatırımlarla ilgilidir. Soruların bir kısmı kişiyi tanımlarken bir kısmı da toplumdaki statüsü ile ilgilidir. Bu çalışma büyük bir projenin küçük bir parçası olarak düşünülmüştür.

İl nüfusunun 1/1000 ölçeğine göre küçültülerek uygulamayı düşündüğümüz anketimizin 290 adet anket yerine; 350 denekte anket uygulanarak değerlendirilmiştir. Anket sonuçları tanıtım tabloları şeklinde sunulmuştur. Sorulan soruların birbirleriyle arasındaki farklılıklar araştırılmış, aynı şekilde tablolar halinde gösterilmiştir.

Uşak ilinde kitle sporunun teşviki açısından tesis ve politikaların belirlenmesi amacıyla, tesadüfi örnekleme yöntemiyle yapılan bu ankete katılan deneklerin yerleşim birimlerine göre dağılımı Tablo 23'de görülmektedir.

Tablo 23 : Anketlerin Yerleşim Birimlerine Göre Dağılımı

Yerleşim Yerlerinin Adı	Anket Sayısı
Merkez İlçe	157
Banaz	55
Eşme	46
Karahallı	24
Sivashı	38
Ulubey	30
TOPLAM	350

Yerleşim birimlerinde uygulanan anket sayısı, ilçe nüfusunun il genel nüfusundaki oranı nisbetinde uygulanmaya özen gösterilmiştir.

4.1.2. Kullanılan İstatistikî Teknikler

Yapılan bu çalışmada ankete katılan deneklerin tanıtım tablolarını oluşturabilmek amacıyla aritmetik ortalamadan yararlanılmıştır. Yüzdeler oranlarını belirlemek amacıyla yüzdeler oranlar metodu kullanılmıştır. Ankete katılan deneklerin yaşlarını ve gelir durumlarını tasnif etmek amacıyla sınıf aralığı metodu kullanılmıştır. Anketteki soruların birbirleriyle arasındaki farklılığın anlamlı olup olmadığını ölçmek amacıyla X^2 (kay kare) testi kullanılmıştır(*). Bu istatistikî işlemler tarafımızdan yapılmıştır.

4.2. DENEKLERİN KİMLİK BİLGİLERİ

Deneklerin kimlik bilgilerinin tasnifinde cinsiyet, doğum yerleri, yaş grupları, öğrenim durumları, medeni durumları, çocuk sayıları, gelir düzeyleri, kendi meslekleri, baba meslekleri itibariyle durum tespiti yapılmaya çalışılmıştır.

4.2.1. Cinsiyetleri

Tablo 24 : Deneklerin Cinsiyetleri İtibariyle Dağılımı

Cinsiyet	Sayı	Oran
Erkek	186	53.1
Kadın	164	46.9
Toplam	350	100

Ankete katılan deneklerin % 53.1'ni erkekler, % 46.9'unu bayanlar oluşturmaktadır. Uşak'lı bayan anketörler sayesinde bayan deneklere ulaşılmakta zorluk çekilmemiştir.

(*) Niyazi Karasar, **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Ankara 1991, s.241.

4.2.2. Doğum Yerleri

Ankete katılan deneklerin doğum yeri itibariyle dağılımı Tablo 25'de gösterilmiştir.

Tablo 25 : Deneklerin Doğum Yerleri İtibariyle Dağılımı

Doğum Yeri	Sayı	Oran %
İl Merkezi	145	41.4
İlçe Merkezi	97	27.7
Köy	108	30.9
Toplam	350	100

Rastgele örneklem yöntemi ile yaptığımız bu anket; % 41.4'ü il merkezinde, % 27.7'si ilçe merkezlerinde, % 30,9'u ise köylerde doğan denekler üzerinde uygulanmıştır. Deneklerin spor hakkındaki düşünceleri ve spor branşı seçimindeki farklılıklarının olup olmadığını belirlemek açısından böyle bir ayırım önem taşımaktadır.

4.2.3. Yaş Grupları

Çeşitli yaş gruplarının spor konusundaki düşünceleri ve spor yapma durumları farklılık arz edeceğinden denekler yaş grupları olarak sınıflandırılmıştır.

Yaş gruplarının belirlenmesinde 9-23 yaş grubu; hem spora başlama yaşının hem de ilk, orta, lise ve üniversite öğrencileri düzeyinde lisanslı yarışmacıların bu yaş grubunda bulunması bakımından görüşlerinin önemli olacağı kanaatine varılmıştır. % 53.4 gibi yüksek bir oranın bu yaş grubunda bulunması özellikle gençlerin görüşlerine önem verilmesi bakımından da dikkat çekicidir.

24-39 yaşları ise okul sonrası yaş grubunda iş sahibi olma ve bunun yanında aktif spor hayatını devam ettirebilme gibi özellikleri bakımından tercih edilmiştir. Özellikle aktif çalışan kesim bu yaş grubunu oluşturmaktadır.

40-59 yaş grubu genellikle spordan uzaklaşan ve daha hareketsiz hayat süren orta yaş grubu insanları olgunluk dönemini temsil edebilmektedir. Bu açıdan bu yaş grubunun da spora olan ilgi ve eğilimlerini de dikkate almak gerektir. Zira sağlıklı bir hayat sürebilme de bu yaşlardaki kişilerin hareketsiz kalmamaları açısından önem taşımaktadır. Bu yüzden görüşlerinin alınmasında bir çok faydalar bulunmaktadır.

60 yaş ve üstü genellikle aktif iş hayatının sona erdiği ve emeklilik hayatının başladığı bir dönem olarak önem taşımaktadır.

Tablo 26 : Deneklerin Yaş Grupları İtibariyle Dağılımı

Yaş Grubu	Sayı	Oran %
9-23	187	53.4
24-39	108	30.9
40-59	47	13.4
60 ve Üstü	8	2.3
Toplam	350	100

Deneklerin yaş grupları sınıf aralığına göre tesbit olunmuştur. Dört aralıklı yaş gruplarına ayırdığımız deneklerin aktif spor yapabilecek olanların sayısı hayli fazla olduğu tablodan anlaşılmaktadır.

4.2.4. Öğrenim Durumları

Kişilerin spor hakkındaki düşüncelerinin tahsil durumuna göre değişip değişmediğini araştırmak açısından deneklerin öğrenim durumları itibariyle dağılımı Tablo 27'de gösterilmiştir.

Ankete katılan deneklerin öğrenim durumları, % 31.4'ü ilkokul, % 29.1'i ortaokul, % 27.7'si lise, % 6.6'sı lisans, % 3.8'i tahsilsiz ve % 1.4'ü lisans üstüdür.

Tablo 27 : Deneklerin Öğrenim Durumları İtibariyle Dağılımı

Öğrenim Durumu	Sayı	Oran %
Tahsilsiz	13	3.8
İlkokul	110	31.4
Ortaokul	102	29.1
Lise	97	27.7
Lisans (Yüksek Okul)	23	6.6
Lisans Üstü (Master, Doktora)	5	1.4
Toplam	350	100

4.2.5. Medeni Durumları

Anket uyguladığımız deneklerin medeni durumları itibarı ile dağılımı Tablo 28'de gösterilmiştir.

Tablo 28 : Deneklerin Medeni Durumları İtibariyle Dağılımı :

Medeni Durumu	Sayı	Oran %
Evli	149	42.6
Bekar	195	55.7
Dul	6	1.7
Toplam	350	100

Ankete katılanların % 55.7'sini bekarlar, % 42.6'sını evliler, % 1.7'sini dul denekler oluşturmaktadır. Bekarların, evlilerin ve dulların spora bakış açıları, spor tesisleri ve branşları hakkındaki görüş ve düşüncelerinde bir ayrılık olup olmadığının tespiti açısından gerekli görülmüştür.

4.2.6. Çocuk Sayıları

Evli ve çocuğu olan deneklerin spor hakkındaki düşünceleri kitleleri spora teşvik açısından önemli olabilmektedir.

Tablo 29 : Deneklerin Çocuk Sayısı İtibariyle Dağılımı

Çocuk Sayısı	Aile Sayısı	Oran %
Bekar	195	55.7
Evli, çocuksuz	16	4.6
1 Çocuklu Olanlar	34	9.7
2 Çocuklu Olanlar	53	15.1
3 Çocuklu Olanlar	29	8.3
4 Çocuklu Olanlar	11	3.1
5 Çocuklu Olanlar	8	2.3
6 Çocuklu Olanlar	2	0.6
7 Çocuklu Olanlar	2	0.6
Toplam	350	100

Ankete katılan deneklerin % 55.7'si bekar, % 4.6'sı evli çocuksuz, % 39.7'si çocukludur. Deneklerin % 53.4'ünün 9-23 yaş grubunda olması nedeniyle evli denek sayısı az görülmektedir. Çocuklu denek sayısı 139'dur. Çocuk sayısı diliminde ilk sırayı % 15.1 ile 2 çocuklu aileler oluşturmaktadır.

4.2.7. Gelir Durumları

Farklı gelir gruplarının spor konusundaki düşünceleri ve spor yapma durumları farklılık arz edebileceğinden denekler gelir durumları açısından sınıflandırılmıştır. Elde ettikleri gelirle aile fertlerine düşen pay arasında dengesizlik söz konusu olabileceği düşüncesiyle ankette rakam belirtilmemiş; böylece denekler hangi gelir grubuna girdiklerine kendi iradeleri ile karar vermişlerdir.

Ankete katılan deneklerin % 47.7'sinin düşük gelir grubuna mensup olmaları dikkat çekicidir. Daha önce yapılmış araştırmada Trabzon ilinde düşük gelir grubu % 17.3 olarak tesbit edilmiştir (71).

(71) Fehmi Çalık, Kitle Sporunun Teşviki Açısından Tesis ve Politikaların Belirlenmesi Trabzon İl Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1993, s.87.

Tablo 30 : Deneklerin Gelir Durumu İtibariyle Dağılımı

Gelir Düzeyi	Sayı	Oran %
Çok Düşük	75	21.4
Düşük	167	47.7
Orta	74	21.1
İyi	24	6.9
Yüksek	10	2.9
Toplam	350	100

4.2.8. Meslekleri

Kişilerin spordaki istek ve ihtiyaçları mesleklerine göre değişiklik gösterebilir. Ankete katılan denekleri dokuz meslek grubunda sınıflandırdık.

Tablo 31 : Deneklerin Meslekleri İtibariyle Dağılımı

Meslek Grupları	Sayı	Oran %
Ev Hanımı	46	13.1
Emekli	11	3.1
İşçi	28	8.0
Memur	64	18.3
Öğrenci	114	32.6
Serbest Meslek	34	9.8
Tüccar, Esnaf, Sanayici	21	6.0
Çiftçi	21	6.0
Diğer	11	3.1
Toplam	350	100

Anketimize katılan deneklerin % 32.6'si öğrenci, % 18.3'ü memur, % 13.1'i ev hanımıdır.

4.2.9. Baba Meslekleri

Ankete katılan deneklerin baba mesleği sorulduğunda Tablo 32'deki dağılım ortaya çıkmıştır.

Tablo 32 : Deneklerin Baba Mesleği İtibariyle Dağılımı

Meslek Grupları	Sayı	Oran %
Emekli	65	18.6
İşçi	53	15.1
Memur	62	17.7
Serbest Meslek	39	11.1
Tüccar, Esnaf, Sanayici	38	10.9
Çiftçi	84	24.0
Diğer	9	2.6
Toplam	350	100

Deneklerin babalarının % 24.0'ı çiftçi, % 18.6'si emekli, % 17.7'si memurdur. Görüldüğü gibi çiftçi, emekli ve memur genel toplamın % 50.3'ünü kapsamaktadır.

4.3. DENEKLERİN SPORA DUYDUKLARI İLGİ DÜZEYLERİ

Spor hizmeti yöre insanının ilgili olup olmamalarıyla doğru orantılı olarak verilebilmektedir. Zira spor olgusu ve spor tesisi "özellikle tentlerde yaşayanlar için pek çok belediye hizmeti kadar gerekli hale gelmiştir" (72). Ancak Devlet spor hizmetini ilgili kurum ve kuruluşlarca verirken eğitim ve sağlık hizmetlerinin verilişlerinde olduğu gibi talep olmadan da spor ortamını hazırlayarak potansiyel bir talep oluşturmak ve bunu fiili talebe dönüştürmek zorundadır. Bu açıdan deneklerin spora duydukları ilgi onlara en uygun spor branşlarında "ihtiyaca göre hizmetin öncelikle götürülmesi" gibi kavramı oratya çıkarmaktadır. Şüphesiz

(72) Erden Güney, "Belediye Başkanlarının Spor Sevgisi", **Türkiye Gazetesi**, 6 Ocak 1994, s.23.

spora duyulan ilgi yukarıda sayılan kimlik bilgileriyle yakından alakalıdır. Bu bakımdan deneklere uygulanan soru kağıtlarından alınan verilerin değerlendirilmesinde kimlik bilgileriyle spora ilgi arasındaki ilişki aranmış ve değerlendirilmeye tabi tutulmuştur.

Tablo 33 : Deneklerin Spora İlgi Düzeyleri

Cevap Kategorileri	Sayı	Oran %
Evet	289	82.6
Hayır	61	17.4
TOPLAM	350	100

Yapılan ankette deneklere "Spora ilgi duyuyor musunuz?" diye sorulduğunda % 82.6'sı evet, % 17.4'ü hayır cevabını vermiştir.

Fehmi Çalık'ın Trabzon ilinde yaptığı araştırmada deneklerin % 5.2'si spora ilgi duymadıklarını belirtmişlerdir.

S.Tekin'in Eskişehir'de yaptığı araştırmada spora ilgi duymayanların oranı % 9.2, Kubilay Çimen'in Zonguldak ili araştırmasında deneklerin % 7'si spora ilgi duymadıklarını belirtmişlerdir (73).

Diğer illerle bir kıyaslama yapıldığında; Uşak ilinde spora ilgi duymayanların oranı daha fazla olduğu görülmektedir.

Spora ilgi duymayan 61 denek'e nedeni sorulduğunda; % 49.2'si spora eskiden beri ilgi duymadığını, % 29.5'i de boş vaktinin olmadığını belirtmişlerdir.

(73) Çalık, a.e., s.88

Tablo 34 : Deneklerin Spora İlgili Duymama Gerekçeleri

Gerekçeler	Sayı	Oran %
Boş vaktim yok	18	29.5
Spora eskiden beri ilgi duymadım	30	49.2
Boş vaktimi spor dışı faaliyetlerle geçirmekteyim	9	14.8
Rahatsızlığım sebebi ile spor yapamamaktayım	3	4.9
Diğer	1	1.6
Toplam	61	100

Tablo 35 : İlgili Duyulan Spor Branşlarının Dağılımı

Branşlar	Sayı	Oran %
Belirtmeyenler	-	-
Atıcılık	3	1.0
Atletizm	20	6.9
Basketbol	44	15.2
Binicilik	2	0.7
Bisiklet	3	1.0
Boks	1	0.3
Cimnastik	5	1.7
Dağcılık	1	0.3
Eskrim	1	0.3
Futbol	131	45.3
Güreş	10	3.5
Halter	1	0.3
Hentbol	6	2.1
Judo	2	0.7
Karate	5	1.7
Kayak	-	-
Masa Tenisi	7	2.4
Okçuluk	-	-
Teakwondo	5	1.7
Tenis	4	1.4
Voleybol	29	10.0
Yüzme	10	3.5
Toplam	289	100

Deneklere ilgi duydukları spor branşları sorulduğunda % 45.3'ü futbola, % 15.2'si basketbola, % 10.0'u voleybola ilgi duyduklarını belirtmişlerdir. Bu oranın futbolun lehine yüksek olmasının sebebi; ülkemizde ve dünyada en çok yapılan ve kitleleri stadlara seyirci olarak çeken spor olmasındandır. Daha önce yapılmış olan çeşitli illerdeki benzer çalışmalarda futbola olan ilgi Zonguldak'ta % 52.4 (74), Samsun'da % 63.4 (75), Edirne'de % 22.0 ve Trabzon'da % 57.5 (76) olarak çıkmıştır. Uşak ilinde futboldan sonra basketbol, voleybol, atletizm, güreş ve yüzme en çok ilgi duyulan spor branşlarıdır.

Eldeki çalışmada deneklerin cinsiyetleri ile spora ilgi duyup duymadıkları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının araştırılması Tablo 36'da analiz edilmiştir.

Tablo 36 : Cinsiyet ile Spora İlgi Arasındaki Farklılık

Cevap Kategorileri / Cinsiyet	Evet	Hayır	Sıra Toplamı
Erkek	162 % 87.1	24 % 12.9	186
Kadın	127 % 77.4	37 % 22.6	164
Kolon Toplamı	289	61	350

$$X^2 = 5.64$$

$$Sd = 1$$

$$P < .05$$

Tablodan da anlaşılacağı gibi, ankete katılan deneklerin cinsiyetleri ile spora ilgi duyup duymamaları arasındaki farklılığın araştırılmasında X^2 testi kullanılmıştır. Bulunan kay kare değeri 5.64'dür. 1 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde kay kare dağılım değerleri

(74) Kubilay Çimen, Kitle Sporunun Teşvik Açısından Tesis Politikaları, Zonguldak İl Uygulaması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1992, s.163.

(75) Ali Gündoğan, Kitle Spor Politikası, Samsun İl Uygulaması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1992, s.180.

(76) Çimen, a.g.e., s.164

tablosunda okunun 3.841'dir. Buna göre, bulunan kay kare tablo değerinden büyüktür. Yani; cinsiyet ile deneklerin spora ilgi duyup duymamaları arasındaki farklılık anlamlıdır. Bundan dolayı "Hipotez 1" kabul edilmiştir.

Doğum yerleri ile spora ilgi arasında anlam aramak üzere yapılan çalışma Tablo 37'de görülmektedir.

Tablo 37 : Doğum Yerleri ile Spora İlgi Arasındaki Farklılık

Doğum Yeri / Cevap Kategorileri	Evet	Hayır	Sıra Toplamı
İl Merkezi	128 % 88.3	17 % 11.7	145
İlçe Merkezi	74 % 76.3	23 % 23.7	97
Köy	87 % 80.6	21 % 19.4	108
Kolon Toplamı	289	61	305

$$X^2 = 6.17$$

$$Sd = 2$$

$$P < .05$$

Ankete katılan deneklerin doğum yerleri ile spora ilgi duyup duymamaları arasındaki farklılığın araştırılmasında X^2 testi kullanılmıştır. Bulunan kay kare değeri 6.17'dir. 2 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde kay kare dağılım değerleri tablosunda okunan 5.991'dir. Buna göre; bulunan kay kare tablo değerinden büyüktür. Yani; doğum yeri ile deneklerin spora ilgi duyup duymamaları arasındaki farklılık anlamlıdır. Bundan dolayı "Hipotez 2" kabul edilmiştir.

İl merkezinde doğan denekler, ilçe ve köylerde doğan deneklere göre spora daha ilgilidir.

Deneklerin spora ilgilerinin öğrenim durumlarıyla olan ilişkisi ise Tablo 38'de analiz edilmiştir.

Tablo 38 : Öğrenim Durumu ile Spora İlgisi Arasındaki Farklılık

Cevap Kategorileri Öğrenim Düzeyi	Evet	Hayır	Sıra Toplamı
Tahsilsiz	6 % 46.2	7 % 53.8	13
İlkokul	85 % 77.3	25 % 22.7	110
Ortaokul	89 % 87.3	13 % 12.7	102
Lise	85 % 87.6	12 % 12.4	97
Lisans	20 % 87.0	3 % 13.0	23
Lisans Üstü	4 % 80.0	1 % 20.0	5
Kolon Toplamı	289	61	350

$$X^2 = 18.32$$

$$Sd = 5$$

$$P < .05$$

Ankete katılan deneklerin öğrenim düzeyleri ile spora ilgi arasındaki farklılığın araştırılmasında kullanılan X^2 testi sonucunda $X^2=18.32$ çıkmıştır. 5 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde kay kare dağılım değeri tablosunda okunan 11.070'dir. Buna göre, bulunan kay kare tablo değerinden büyüktür. Yani; öğrenim düzeyi ile spora ilgi arasındaki farklılık anlamlıdır. Bundan dolayı "Hipotez 3" kabul edilmiştir.

Tahsilsiz ve ilkokul mezunlarının spora ilgisi, diğer öğrenim düzeyi gruplarına göre düşük çıkmıştır. Spora ilgi oranı ve kitle sporunun teşviki tahsil seviyesinin yükseltilmesiyle mümkündür.

Ayrıca deneklerin medeni durumları ile spora ilgi duymaları arasındaki ilgi aranmış, durum Tablo 39'da gösterilmiştir.

Tablo 39 : Medeni Durumları ile Spora İlgi Arasındaki Farklılık

Cevap Kategorileri	Evet	Hayır	Sıra Toplamı
Medeni Durum			
Evli	109 % 73.2	40 % 26.8	149
Bekar	176 % 90.3	19 % 9.7	195
Dul	4 % 66.7	2 % 33.3	6
Kolon Toplamı	289	61	350

$$X^2 = 18.23$$

$$Sd = 2$$

$$P < .05$$

Yapılan işlem sonucunda X^2 değeri 18.23 bulunmuştur. 2 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde okunan tablo değeri 5.991'dir. Buna göre, bulunan kay kare tablo değerinden büyüktür. Dolayısıyla; medeni durum ile spora ilgi arasındaki farklılık anlamlıdır. "Hipotez 4" kabul edilmiştir.

Bekar deneklerin evli ve dul deneklere göre daha yüksek oranda spora ilgi duymaları; boş zamanlarının daha fazla olması ile aile sorumluluklarının daha az olmasına bağlanabilir.

Tablo 40'da gelir durumu ile spora ilgi arasında farklılık aranmıştır.

Tablo 40 : Gelir Durumu ile Spora İlgisi Arasındaki Farklılık

Gelir Düzeyi	Cevap Kategorileri	Evet	Hayır	Sıra Toplamı
	Çok Düşük		58 % 77.3	17 % 22.7
Düşük		140 % 83.8	27 % 16.2	167
Orta		64 % 86.5	10 % 13.5	74
İyi		19 % 79.2	5 % 20.8	24
Yüksek		8 % 80.0	2 % 20.0	10
Kolon Toplamı		289	61	350

$$X^2 = 2.64$$

$$Sd = 4$$

$$P < .05$$

Deneklerin gelir düzeyi ile spora ilgi arasındaki farklılığın araştırılmasında kullanılan X^2 testi sonunda $X^2 = 2.64$ bulunmuştur. 4 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde okunan tablo değeri 9.488'dir. Buna göre, bulunan kay kare tablo değerinden küçük olduğu için gelir düzeyi ile spora ilgi arasında anlamlı bir fark yoktur. Bundan dolayı "Hipotez 5" reddedilmiştir.

Gelir düzeyi düşük deneklerin % 83.8'i spora ilgi duyarken, gelir düzeyi iyi olan deneklerin % 79.2'si spora ilgi duymaktadır.

Meslekler ile spora ilgi arasındaki ilişki ise Tablo 41'de çıkarılmıştır.

Tablo 41 : Meslekler ile Spora İlgisi Arasındaki Farklılık

Cevap Kategorileri Meslekler	Evet	Hayır	Sıra Toplamı
Ev Hanımı	25 % 54.3	21 % 45.7	46
Emekli	7 % 63.6	4 % 36.4	11
İşçi	24 % 85.7	4 % 14.3	28
Memur	54 % 84.4	10 % 15.6	64
Öğrenci	105 % 92.1	9 % 7.9	114
Serbest Meslek	29 % 85.3	5 % 14.7	34
Tüccar, Esnaf, Sanayici	16 % 76.2	5 % 23.8	21
Çiftçi	18 % 85.7	3 % 14.3	21
Diğer	11 % 100	-	11
Kolon Toplamı	289	61	350

$$X^2 = 38.9$$

$$Sd = 8$$

$$P < .05$$

Ankete katılan deneklerin meslekleri ile spora ilgi arasındaki farklılığın araştırılmasında X^2 testi kullanılmıştır. Bulunan kay kare değeri 38.9'dur. 8 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde okunan tablo değeri 15.507'dir. Buna göre, kay kare tablo değerinden büyüktür. Dolayısıyla, meslekler ile spora ilgi arasındaki farklılık anlamlıdır. "Hipotez 6" kabul edilmiştir.

Ev hanımlarının % 45.7'i ile emeklilerin % 36.6'ü spora ilgi duymadıklarını belirtmeleri dikkat çekicidir. Gün boyu çalışarak yorgun düşen ve aktif çalışma hayatını noktalayıp emekliye ayrılan denekler spor yapacak enerjiyi kendilerinde bulamamaktadırlar. Spora ilginin yüksek olduğu öğrenci (% 92.1) ve işçi (% 87.5) kesiminin yoğun olduğu yerlerde, kitle sporunun teşviki açısından tesis yapımına öncelik verilmelidir.

Spora ilgi duymayan deneklerin konuya ilişkin gerekçeleri ise Tablo 42'de incelenmiştir.

Tablo 42 : Medeni Durum ile Spora İlgili Duymayıp Gerekçeleri Arasındaki Farklılık

Medeni Durum \ Cevap Kategorileri	Boş Vaktim Yok	Spora Eskiden Beri İlgili Duymadım	Spor Dışı Faaliyetlerle Geçiriyorum	Rahatsızlığım Sebebiyle	Diğer	Sıra Toplamı
Evli	12 % 30.0	17 % 42.5	6 % 15.0	3 % 7.5	2 % 5.0	40
Bekar	5 % 26.3	12 % 63.2	2 % 10.5	-	-	19
Dul	-	1 % 50.0	1 % 50.0	-	-	2
Kolon Toplamı	17 % 27.9	30 % 49.2	9 % 14.7	3 % 4.9	2 % 3.3	61

$$X^2 = 6.29$$

$$Sd = 8$$

$$P > .05$$

Yapılan işlem sonucunda $X^2 = 6.29$ bulunmuştur. 8 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde okunan tablo değeri 15.507'dir. Buna göre, bulunan kay kare değeri tablo değerinden küçüktür. Dolayısıyla, medeni durum ile spora ilgi duymayıp nedenleri arasında anlamlı bir fark yoktur. Bundan dolayı "Hipotez 7" reddedilmiştir.

Evli deneklerin % 42.5'i spora eskiden beri ilgi duymadım derken, bu oran bekar deneklerde % 63.2'dir.

4.4. DENEKLERİN SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİ

Tablo 43 : Deneklerin Spora Yakınlık Düzeyi Dağılımı

Spora Yakınlık Düzeyi	Sayı	Oran %
İyi Bir İzleyiciyim	148	51.2
Sağlık İçin Spor Yapmaktayım	75	26.0
Amatör Lisanslı Sporcuyum	55	19.0
Profesyonel Lisanslı Sporcuyum	3	1.0
Diğer	8	2.8
Toplam	289	100

Deneklere "İlgi duyduğunuz spora yatkınlık düzeyiniz nedir?" diye sorulduğunda % 51.2'si "İyi bir izleyici", % 26.0'sı sağlık için spor yaptığını, % 19.0'u amatör lisanslı sporcu olduğunu, % 1.0'i ise profesyonel lisanslı sporcu olduğunu belirtmişlerdir.

Spora ilgi duyan deneklerin yarısından fazlasının "iyi bir izleyiciyim" demesi Uşak ili insanların spora seyirci durumunda kaldığının göstergesidir. Fehmi Çalık'ın Trabzon ilinde yaptığı çalışmalarda "iyi bir izleyiciyim" diyenlerin oranı % 48.8 olarak bulunmuştur. % 25.2'si amatör lisanslı sporcu, % 21.0'i sağlık için spor yaptığını belirtmişlerdir (77).

Hipotez 8'in anlamlılığını ortaya koymak üzere sorulan soruda spora yakınlık ile öğrenim durumları arasındaki ilişki Tablo 44'de görülmektedir.

Deneklerin öğrenim düzeyi ile spora yakınlık düzeyi arasındaki farklılığın araştırılmasında kullanılan X^2 testi sonunda $X^2 = 19.57$ bulunmuştur. 20 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde okunan tablo değeri 31.410'dur. Buna göre, bulunan kay kare tablo değerinden küçüktür. Dolayısıyla, öğrenim düzeyi ile spora yakınlık düzeyi arasında anlamlı bir fark yoktur. Bundan dolayı "Hipotez 8" reddedilmiştir.

(77) Çalık, a.g.e., s.95

Tablo 44 : Öğrenim Durumları ile Spora Yakınlık Düzeyi Arasındaki Farklılık

Öğrenim Düzeyi / Cevap Kategorileri	İyi Bir İzleyiciyim	Sağlık İçin Spor Yapmaktayım	Amatör Lisanslı Sporcu-yum	Profes-yonel Lisanslı Sporcu-yum	Diğer	Sıra Toplamı
Tahsilsiz	6 % 100	-	-	-	-	6
İlkokul	41 % 48.2	26 % 30.6	15 % 17.7	-	3 % 3.5	85
Ortaokul	45 % 50.6	23 % 25.8	17 % 19.1	1 % 1.1	3 % 3.4	89
Lise	43 % 50.6	20 % 23.5	19 % 22.3	2 % 2.4	1 % 1.2	85
Lisans	13 % 65.0	3 % 15.0	3 % 15.0	-	1 % 5.0	20
Lisans Üstü	-	3 % 75.0	1 % 25.0	-	-	4
Kolon Toplamı	148 %	75 % 51.2	55 % 19.1	3 % 1.0	8 % 2.8	289

$$X^2 = 19.57$$

$$Sd = 20$$

$$P > .05$$

Öğrenim düzeyi ilkokul olanların % 30.6'sı sağlık için spor yaparken, bu oran, lise mezunlarında % 23.5'e ve lisans olanlarda ise % 15.0'a düşmektedir.

Deneklerin spora katılma şekli ile medeni durumları arasındaki ilişki ise şu sonuçları vermiştir :

Yapılan işlem sonucunda $X^2 = 10.75$ bulunmuştur. 8 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde okunan tablo değeri 15.507'dir. Buna göre, bulunan kay kare değeri tablo değerinden küçüktür. Dolayısıyla, medeni durum ile spora yakınlık düzeyi arasında anlamlı bir fark yoktur. Bundan dolayı "Hipotez 9" reddedilmiştir.

Tablo 45 : Medeni Durum ile Spora Yakınlık Düzeyi Arasındaki Farklılık

Cevap Kategorileri / Medeni Durum	İyi Bir İzleyiciyim	Sağlık İçin Spor Yapmaktayım	Amatör Lisanslı Sporcu-yum	Profes-yonel Lisanslı Sporcu-yum	Diğer	Sıra Toplamı
Evli	63 % 57.8	31 % 28.4	13 % 12.0	1 % 0.9	1 % 0.9	109
Bekar	82 % 46.6	43 % 24.4	42 % 23.9	2 % 1.1	7 % 4.0	176
Dul	3 % 75.0	1 % 25.0	-	-	-	4
Kolon Toplamı	148 % 51.2	75 % 26.0	55 % 19.0	3 % 1.0	8 % 2.8	289

$$X^2 = 10.75$$

$$Sd = 8$$

$$P > .05$$

Bekar deneklerin % 24.4'ü sağlık için spor yaparken; bu oran dul denekler de % 25.0'a, evli denekler de ise % 28.4'e yükselmektedir.

Deneklerin gelir durumlarının spora katılımlarını nasıl etkilediğini ortaya koymak üzere ilgili çalışma Tablo 46'da görülmektedir.

Tablo 46 : Gelir Durumu ile Spora Yakınlık Düzeyi Arasındaki Farklılık

Cevap Kategorileri / Medeni Durum	İyi Bir İzleyiciyim	Sağlık İçin Spor Yapmaktayım	Amatör Lisanslı Sporcu-yum	Profes-yonel Lisanslı Sporcu-yum	Diğer	Sıra Toplamı
Çok Düşük	36 %62.1	12 % 20.7	9 % 15.5	-	1 % 1.7	58
Düşük	66 % 47.2	43 % 30.7	26 % 18.6	2 % 1.4	3 % 2.1	140
Orta	38 % 59.4	9 % 14.0	16 % 25.0	1 % 1.6	-	64
İyi	5 % 26.3	9 % 47.4	3 % 15.8	-	2 % 10.5	19
Yüksek	3 % 37.5	2 % 25.0	1 % 12.5	-	2 % 25.0	8
Kolon Toplamı	148 % 51.2	75 % 26.0	55 % 19.0	3 % 1.0	8 % 2.8	289

$$X^2 = 38.49$$

$$Sd = 16$$

$$P < .05$$

Ankete katılan deneklerin gelir düzeyleri ile spora yakınlık düzeyi arasındaki farklılığın araştırılmasında kullanılan kay kare testi sonucunda $X^2 = 38.49$ bulunmuştur. 16 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde tabloda okunan değer 26.296'dır. Buna göre, bulunan kay kare tablo değerinden büyüktür. Yani; gelir düzeyi ile spora yakınlık düzeyi arasındaki farklılık anlamlıdır. Bundan dolayı "Hipotez 10" kabul edilmiştir.

Çok düşük gelir grubunda olan deneklerin % 20.7'si sağlık için spor yaparken; bu oran iyi gelir grubunda % 47.4'dür. Gelir düzeyi arttıkça spora olan ilgi iyi bir izleyici konumundan çıkmakta, buna karşın spor yapanların oranları yükselmektedir.

Meslekle spora katılma şekli arasındaki anlamlılık ise aşağıdadır.

Tablo 47: Meslekler ile Spora Yakınlık Düzeyi Arasındaki Farklılık

Cevap Kategorileri Meslekler	İyi Bir İzleyiciyim	Sağlık İçin Spor Yapmaktayım	Amatör Lisanslı Sporcu-yum	Profes-yonel Lisanslı Sporcu-yum	Diğer	Sıra Toplamı
Ev Hanımı	15 % 60.0	9 % 36.0	1 % 4.0	-	-	25
Emekli	5 % 71.4	2 % 28.6	-	-	-	7
İşçi	19 % 79.2	2 % 8.3	1 % 4.2	-	2 % 8.3	24
Memur	33 % 61.1	13 % 24.1	8 % 14.8	-	-	54
Öğrenci	39 % 37.1	33 % 31.5	29 % 27.6	2 % 1.9	2 % 1.9	105
Serbest Meslek	16 % 55.2	4 % 13.8	8 % 27.6	1 % 3.4	-	29
Tüccar, Esnaf, Sanayici	6 % 37.5	5 % 31.2	3 % 18.8	-	2 % 12.5	16
Çiftçi	14 % 77.8	3 % 16.7	1 % 5.5	-	-	18
Diğer	1 % 9.1	4 % 36.4	4 % 36.4	-	2 % 18.1	11
Kolon Toplamı	148	75	55	3	8	289

$$X^2 = 66.51$$

$$Sd = 32$$

$$P < .05$$

Yapılan işlem sonucunda $X^2 = 66.51$ çıkmıştır. 32 serbestlik dere-

cesinde .05 anlamlılık düzeyinde okunan tablo değeri 43.773'dür. Buna göre, bulunan kay kare tablo değerinden büyüktür. Dolayısıyla; meslekler ile spora yakınlık düzeyi arasındaki farklılık anlamlıdır. "Hipotez 11" kabul edilmiştir.

Öğrenci, tüccar, esnaf ve sanayici grubu spora izleyici durumundan ziyade aktif olarak spor yaptıkları görülmektedir.

4.5. DENEKLERİN SPORDAKİ BAŞARI DÜZEYLERİ

Deneklerden yaptıkları spordaki başarılarını değerlendirmeleri istenmiştir. Durum Tablo 48'de görülmektedir.

Tablo 48 : Deneklerin Spordaki Başarı Durumu

Başarı Durumu	Sayı	Oran %
Var	64	18.3
Yok	286	81.7
Toplam	350	100

Deneklere "Yaptığınız sporda başarınız var mı?" diye sorulduğunda % 81.7'si "hayır", % 18.3'ü "evet" diye belirtmişlerdir.

Uşak ilindeki spor tesislerinin çok yetersiz olmasına karşın % 18.3'lük başarı oranı kayda değerdir.

Deneklerden elde ettikleri sportif başarıları derecelendirmeleri istendiğinde Tablo 49'daki durum ortaya çıkmıştır.

Deneklere "yaptığınız spordaki başarı seviyeniz nedir?" diye sorulduğunda % 51.5'i okul ve özel turnuvalarda, % 28.1'i il'de ilk 3'e, % 12.5'i bölgede dereceye girdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 49 : Deneklerin Spordaki Başarı Seviyesi

Başarı Derecesi	Sayı	Oran %
Milli Sporculuk Seviyesinde	1	1.6
Türkiye Seviye - sinde İlk 3 Derece	1	1.6
Bölge Seviyesinde	8	12.5
İl Seviyesinde	18	28.1
Okul ve Özel Tur- nuva Seviyesinde	33	51.5
Diğer	3	4.7
Toplam	64	100

Ankete katılan deneklerin cinsiyetleri ile spordaki başarı durum-
ları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının araştırılması için X^2
testi kullanılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 50'de gösterilmiştir.

Tablo 50 : Cinsiyet ile Sporda Başarı Arasındaki Farklılık

Cinsiyet	Cevap Kategorileri		Sıra Toplamı
	Evet	Hayır	
Erkek	43 % 23.1	143 % 76.9	186
Kadın	17 % 10.4	147 % 89.6	164
Kolon Toplamı	60	290	350

$$X^2 = 9.11$$

$$Sd = 1$$

$$P < .05$$

Bayan deneklerle erkek deneklerin spordaki başarılarını belirleyen bu işlem sonucunda kay kare değeri 9.11 bulunmuştur. 1 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde kay kare dağılım değerleri tablosunda okunan 3.841'dir. Buna göre, bulunan kay kare tablo değerinden büyüktür. Yani bayan deneklerle erkek deneklerin spordaki başarıları arasındaki fark anlamlıdır. "Hipotez 12" kabul edilmiştir.

Uşak ilinde kitleleri spora teşvik ederken, bayan deneklerin spora katılım oranlarının erkeklerden daha az olduğu gözönünde bulundurulmalıdır. Yapılacak spor yatırımlarında, bayanların istekleri gözönünde bulundurulmalı ve spor yapmaları teşvik edilmelidir.

Öğrenim durumu ile spordaki başarı arasındaki anlamlılık Tablo 51'de görülmektedir.

Tablo 51:Öğrenim Durumu ile Sporda Başarı Arasındaki Farklılık

Öğrenim Düzeyi \ Cevap Kategorileri	Evet	Hayır	Sıra Toplamı
Tahsilsiz	1 % 7.7	12 % 92.3	13
İlkokul	10 % 9.1	100 % 90.9	110
Ortaokul	20 % 19.6	82 % 80.4	102
Lise	24 % 24.7	73 % 75.3	97
Lisans	3 % 13.0	20 % 87.0	23
Lisans Üstü	2 % 40.0	3 % 60.0	5
Kolon Toplamı	60 % 17.1	290 % 82.9	350

$$X^2 = 12.27$$

$$Sd = 5$$

$$P < .05$$

Yapılan işlem sonucunda $X^2 = 12.27$ bulunmuştur. 5 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde okunan tablo değeri 11.070'dir. Buna göre, bulunan kay kare tablo değerinden büyüktür. Dolayısıyla; öğrenim düzeyi ile sporda başarı arasındaki farklılık anlamlıdır. "Hipotez 13" kabul edilmiştir.

Öğrenim düzeyi yükseldikçe sporda başarı oranının yükseldiği görülmektedir. Bu da öğrenim düzeyi yükseldikçe, spor yapanların daha bilinçli oldukları görülmektedir.

4.6. DENEKLERİN YÖRE-TEŞİS-SPOR İLİŞKİSİNE DAİR GÖRÜŞLERİ

Tesis ve yöre sporu özendirici rol oynamaktadır. Bazı spor organizasyonları çok iyi spor tesisi olmadan dahi yapılabilir. Deneklerin sporu gereği gibi yapamama gerekçeleri aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 52 : Yörede Sporun Gereği Gibi Yapılamama Gerekçeleri

Gerekçeler	Sayı	Oran %
Maddi İmkansızlık	87	24.8
Tesis Yokluğu	142	40.6
Ailevi Sebepler	44	12.6
Çalışma Saatleri	63	18.0
Diğer	14	4.0
Toplam	350	100

Deneklere "Yörenizde sporun gereği biçimde yapılmasına engel olan sebepler nelerdir?" diye sorulduğunda, % 40.6'sı bölgemizde istenilen branşa ait tesisin bulunmaması, % 24.8'i maddi imkansızlık diye cevaplandırmıştır.

Maddi imkansızlığın sporu gereği biçimde yapılmasına engel görenlerin oranı ile çok düşük gelir grubu arasında paralellik vardır.

Sporda başarı sağlayan faktörlerin neler olduğu hakkında görüşlerine başvurulmuş deneklerden alınan bilgiler Tablo 53'de değerlendirilmiştir.

Tablo 53 : Sporda Başarıyı Sağlayan Yöresel Etkenler

Etkenler	Sayı	Oran %
Gelenekler	27	7.7
Antropometrik Özellikler	23	6.6
Yeterli Tesisler	12	3.4
Başarılı İdareciler	51	14.6
İyi Spor Kulüpleri	47	13.4
Fikrim Yok	190	54.3
Toplam	350	100

Deneklere "bulduğunuz yörede spor branşlarındaki başarıyı etkileyen etkenler" sorulduğunda, % 54.3'ü herhangi bir fikrinin olmadığını, % 14.6'sı bölgede başarılı spor idarecilerinin bulunduğunu, % 13.4'ü iyi hizmet veren kulüplerin bulunduğunu, % 3.4'ü sayı ve kalite olarak yeterli tesislerin olduğunu belirtmişlerdir.

Sayı ve kalite olarak yeterli tesislerin bulunmamasına karşın, bölgede başarılı spor idarecileri ile iyi hizmet veren kulüplerin bulunması nedeniyle Uşak ilinde spor faaliyetlerinde başarılar sağlanmaktadır.

İldeki spor tesislerinin yeterliliği konusunda ki bilgiler Tablo 54'de değerlendirilmiştir.

Tablo 54 : İldeki Spor Tesislerinin Yeterliliğine İlişkin Değerlendirme

Cevap Kategorileri	Sayı	Oran %
Evet, Yeterli	38	10.9
Kısmen Yeterli	113	32.2
Hayır, Yetersiz	199	56.9
Toplam	350	100

Deneklere Uşak ilinde mevcut olan spor tesislerinin sayı ve vasıfları itibarıyla yeterli olup olmadığı sorulduğunda % 56.9'u yetersiz, %

10.9'u yeterli olduğunu belirtmiştir. Deneklerin bu kadar yüksek oranda spor tesislerini yetersiz bulmaları dikkat çekicidir. Uşak ilinde spor saha ve tesisleri çok yetersiz olup; halkın istek ve ihtiyaçlarına göre planlanıp yapılması gerekmektedir.

Daha önce Trabzon ilinde yapılmış olan benzer bir araştırmada deneklerin % 79.1'i spor tesislerini yetersiz bulmuştur (78). Zonguldak ilinde yapılmış olan benzer araştırmada bu oran % 77.3 (79)'tür. Samsun ilinde yapılmış olan araştırmada ise % 56.3'tür (80). Bu dört il mukayese edildiğinde denekler spor tesislerinin sayı ve vasıf itibarıyla olumsuz görüş bildirmişlerdir. Öyleyse uygulanmakta olan spor tesis politikalarını, halkın istek ve ihtiyaçları dikkate alınarak yeni politikalar üretilmeli ve işlerlik kazandırılmalıdır.

Tablo 55 : Yöre İnsanının Yatkın olduğu Sporlar

Branşlar	Sayı	Oran %
Belirtmeyenler	5	1.4
Atıcılık	4	1.1
Atletizm	16	4.6
Basketbol	32	9.1
Binicilik	33	9.4
Bisiklet	-	-
Boks	2	0.6
Cimnastik	1	0.3
Dağcılık	-	-
Eskrim	-	-
Futbol	194	55.4
Güreş	21	6.0
Halter	-	-
Hentbol	6	1.7
Judo	2	0.6
Karate	2	0.6
Kayak	-	-
Masa Tenisi	1	0.3
Okçuluk	-	-
Teakwondo	2	0.6
Tenis	-	-
Voleybol	27	7.7
Yüzme	2	0.6
Toplam	350	100

(78) Çalık, a.g.e., s.105.

(79) Çimen, a.g.e., s. 170.

(80) Gündoğan, a.g.e., s.199.

Deneklere "yöre insanları beden yapısı ve gelenekler itibariyle en çok hangi bransa karşı yatkınlık göstermektedir?" diye sorulduğunda, % 55.4'ü futbol, % 9.4'ü binicilik, % 9.1'i basketbol, % 7.7'si voleybol diye belirtmişlerdir.

Oranın bu denli futbol lehine çıkması, ülke genelinde futbola olan ilgi ve sevgiden kaynaklanmaktadır. Fehmi Çalık'ın Trabzon ilinde yaptığı araştırmada % 86.8 (81), Kubilay Çimen'in Zonguldak ilinde yaptığı araştırmada % 70.7'si (82) futbol diye belirtmişlerdir.

Futboldan sonra 2. sırada binicilik sporunun gelmesi kayda değerdir. Uşak ilinde atlı cirit sporunun bayramlarda, özel günlerde ve düğünlerde sürekli yapılması, halkın ilgi ve beğeniyle izlemesi bu spora ilginin artmasına neden olmaktadır.

Tablo 56 : Spora İlgi ile Spor Tesislerinin Sayı ve Vasıflarının Yeterliliği Arasındaki Farklılık

Spora İlgi \ Cevap Kategorileri	Evet	Kısmen	Hayır	Sıra Toplamı
Duyanlar	29 % 10.0	100 % 34.6	160 % 55.4	289
Duymayanlar	9 % 14.8	13 % 21.3	39 % 63.9	61
Kolon Toplamı	38 % 10.9	113 % 32.3	199 % 56.8	350

$$X^2 = 4.39$$

$$Sd = 2$$

$$P > .05$$

Deneklerin spora ilgi ile spor tesislerinin sayı ve vasıfları itibariyle yeterliliği arasındaki farklılığın araştırılmasında kullanılan X^2 testi sonunda $X^2 = 4.39$ bulunmuştur. 2 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde okunan tablo değeri 5.991'dir. Buna göre, bulunan kay kare

(81) Çalık, a.g.e., s.112.

(82) Çimen, a.g.e., s.174.

tablo değerinden küçüktür. Dolayısıyla, spora ilgi ile spor tesislerinin sayı ve vasıfları itibariyle yeterliliği arasında anlamlı bir fark yoktur. "Hipotez 14" reddedilmiştir.

Spora ilgisi olanların % 55.4'ü spor tesisleri yetersiz derken, spora ilgisi olmayan deneklerin % 63.9'u spor tesislerini yetersiz görmeleri dikkate değerdir.

Tablo 57 : Deneklerin Öğrenim Durumları ile Spor Tesislerinin Sayı ve Vasıflarının Yeterliliği Arasındaki Farklılık

Öğrenim Durumu \ Cevap Kategorileri	Evet Yeterli	Kısmen Yeterli	Hayır Yetersiz	Sıra Toplamı
Tahsilsiz	1 % 7.7	2 % 15.4	10 % 76.9	13
İlkokul	11 % 10.0	21 % 19.1	78 % 70.9	110
Ortaokul	14 % 13.7	40 % 39.2	48 % 47.1	102
Lise	10 % 10.3	40 % 41.2	47 % 48.5	97
Lisans	1 % 4.4	9 % 39.1	13 % 56.5	23
Lisans Üstü	1 % 20.0	1 % 20.0	3 % 60.0	5
Kolon Toplamı	38 % 10.9	113 % 32.3	199 % 56.8	350

$$X^2 = 22.33$$

$$Sd = 10$$

$$P < .05$$

Yapılan işlem sonucunda $X^2 = 22.33$ bulunmuştur. 10 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde okunan tablo değeri 18.307'dir. Buna göre, bulunan kay kare tablo değerinden büyüktür. Dolayısıyla, öğrenim düzeyi ile spor tesislerinin sayı ve vasıfları itibariyle yeterliliği arasındaki farklılık anlamlıdır. "Hipotez 15" kabul edilmiştir.

Tablo 58 : Tesisi Yapılması İstenen Spor Branşlarının Dağılımı

Branşlar	Sayı	Oran %
Belirtmeyenler	5	1.4
Atıcılık	3	0.9
Atletizm	16	4.6
Basketbol	53	15.1
Binicilik	4	1.1
Bisiklet	2	0.6
Boks	2	0.6
Cimnastik	12	3.4
Dağcılık	1	0.3
Eskrim	1	0.3
Futbol	89	25.4
Güreş	22	6.2
Halter	1	0.3
Hentbol	11	3.1
Judo	3	0.9
Karate	3	0.9
Kayak	1	0.3
Masa Tenisi	4	1.1
Okçuluk	-	-
Teakwondo	3	0.9
Tenis	15	4.3
Voleybol	43	12.3
Yüzme	56	16.0
Toplam	350	100

Deneklerin yörede yapılmasını istediği spor tesisleri arasında ilk sırayı % 25.4 ile futbol gelmektedir. % 16.0'ı yüzme, % 15.1'i basketbol, % 12.3'ü voleybol tesisi istemektedirler. Deneklerin futbol tesislerinden sonra ikinci sırada yüzme havuzu istemeleri kayda değerdir.

Fehmi Çalık'ın Trabzon ilinde yaptığı araştırmada da ilk sırayı % 51.9 ile futbol, ikinci sırayı % 11.6 ile yüzme olmuştur (83).

4.7. DENEKLERİN ÇOCUKLARINI SPORA YÖNLENDİRMELERİNE DAİR GÖRÜŞLERİ

Spor alışkanlığı küçük yaşlarda kazanılmaktadır. Bu alışkanlık ise öncelikle ailede kazanılmaktadır. Bu sebeple deneklerden çocuklarına spor yaptırmak isteyip istemediklerine ilişkin bilgilere başvurulmuş, durum Tablo 59'da değerlendirilmiştir.

Tablo 59 : Deneklerin Çocuklarını Spora Yönlendirme İstekleri

Cevap Kategorileri	Sayı	Oran %
Evet	324	92.6
Hayır	26	7.4

Deneklere "çocuklarınızı spora yönlendirmeyi düşünüyor musunuz?" diye sorulduğunda % 92.6'sı evet cevabı vermiştir. Bu da bize spora ilgi duymayan deneklerin bile çocuklarını spora yönlendirmeyi düşündüğünü göstermektedir.

Oranın yüksekliği ilin sportif geleceği ve kitle sporu açısından çok önemlidir.

Daha önce yapılmış olan benzer çalışmalarda çocuğunu spora yönlendirmeyi düşünenler; Trabzon'da % 94.4, Zonguldakta % 96.2, Samsun ilinde % 96.33 (84) olmuştur. Uşak ilinde yapılan bu çalışmada ise % 92.6 ile diğer çalışmalara yakın sonuç alınmıştır.

Deneklere "çocuğunuzu hangi spor branşına yönlendirmeyi düşünüyorsunuz?" diye sorulduğunda % 47.1'i futbol, % 15.4'ü basketbol ve % 11.4'ü voleybol diye belirtmişlerdir.

Tablo 60 : Çocukların Yönlendirilebileceği Spor Dalları

Branslar	Sayı	Oran %
Belirtmeyenler	26	7.4
Atıcılık	2	0.6
Atletizm	9	2.6
Basketbol	54	15.4
Binicilik	3	0.9
Bisiklet	-	-
Boks	1	0.3
Cimnastik	5	1.4
Dağcılık	-	-
Eskrim	-	-
Futbol	165	47.1
Güreş	11	3.2
Halter	-	-
Hentbol	7	2.0
Judo	-	-
Karate	-	-
Kayak	-	-
Masa Tenisi	6	1.7
Okçuluk	-	-
Teakwondo	2	0.6
Tenis	-	-
Voleybol	40	11.4
Yüzme	19	5.4
Toplam	350	100

Tablo 61 : Cinsiyet ile Çocukları Spora Yönlendirme Arasındaki Farklılık

Öğrenim Düzeyi	Cevap Kategorileri		Sıra Toplamı
	Evet	Hayır	
Erkek	175 % 94.1	11 % 5.9	186
Kadın	149 % 90.9	15 % 9.1	164
Kolon Toplamı	324 % 92.6	26 % 7.4	350

$$X^2 = 1.34$$

$$Sd = 1$$

$$P > .05$$

Deneklerin cinsiyetleri ile çocukları spora yönlendirme arasındaki farklılığın araştırılmasında kullanılan X^2 testi sonunda $X^2 = 1.34$ bulunmuştur. 1 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde okunan tablo değeri 3.841'dir. Buna göre, bulunan kay kare tablo değerinden küçüktür. Dolayısıyla, cinsiyet ile çocukları spora yönlendirme arasında anlamlı bir fark yoktur. Bundan dolayı "Hipotez 16" reddedilmiştir.

Çocukların spora yönlendirilip yönlendirilmeyeceği kitlelerin gelecekteki spor konusundaki düşüncelerini yansıtması bakımından önemlidir. Uşak ilinde kitle sporunun nasıl yaygınlaştırılabileceğini araştırırken aynı zamanda ilde sporun geleceği konusunda da deneklerin düşüncelerini öğrenmek istedik. Deneklerin bekar, evli ve dul olmalarıyla çocukların spora yönlendirilmeleri arasındaki farklılığın olup olmadığı X^2 testi ile ölçülmüştür. Sonuçlar aşağıdaki Tablo 62'de gösterilmiştir.

Tablo 62 : Medeni Durum ile Çocukları Spora Yönlendirme Arasındaki Farklılık

Öğrenim Düzeyi \ Cevap Kategorileri	Evet	Hayır	Sıra Toplamı
Bekar	185 % 94.9	10 % 5.1	195
Evli	134 % 89.9	15 % 10.1	149
Dul	5 % 83.3	1 % 16.7	6
Kolon Toplamı	324	26	350

$$X^2 = 3.95$$

$$Sd = 1$$

$$P < .05$$

Yapılan işlem sonucunda X^2 değeri 3.95 bulunmuştur. 1 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde okunan tablo değeri 3.841'dir. Buna göre, bulunan kay kare tablo değerinden büyüktür. Dolayısıyla medeni durum ile çocukları spora yönlendirme arasındaki fark-

lılık anlamlıdır. "Hipotez 17" kabul edilmiştir.

Bekarların % 94.9'u çocuğumu spora yönlendireceğim derken; bu oran evlilerde % 89.9'dur.

Tablo 63 : Deneklerin Çocuklarını Spora Yönlendirmek İstememe Gerekçeleri

Gerekçeler	Sayı	Oran %
Maddi İmkansızlık	7	27.0
Derslerini Etkiler	12	46.2
Rahatsızlığı Nedeniyle	1	3.8
Boş Vaktini Spor Dışı Faaliyetlerle Geçirsin	5	19.2
Cevapsız	1	3.8
TOPLAM	26	100

Deneklere "çocuklarınızı neden spora yöneltmiyorsunuz?" diye sorulduğunda; % 46.2'i derslerini etkiler, % 27.0'ı maddi imkansızlık, % 19.2'i boş vaktini spor dışı faaliyetlerde geçirsin, % 3.8'i rahatsızlığı nedeniyle, % 3.8'i neden belirtmemiştir.

4.8. DENEKLERİN YÖREDE DEVLETİN SPORA VERDİĞİ ÖNEME DAİR GÖRÜŞLERİ

Deneklere "yörenizde devlet spora gereken önemi veriyor mu?" diye sorulduğunda; % 17.4'ü gereken önemin verildiğini, % 40.3'ü kısmen önem verildiğini, % 42.3'ü ise önem verilmediğini belirtmişlerdir. Benzer çalışmanın yapıldığı bazı illerde, spora gereken önem verilmiyor diyen deneklerin oranı; Trabzon'da % 25.8, Zonguldak'ta % 23.4'tür (85). Kitle sporunun teşviki ve ülke sporunun gelişimi açısından bu oranların düşük olması dikkat çekicidir.

(85) Çalık, a.g.e., s.125.

Tablo 64 : Yörede Devletin Spora Verdiği Öneme Dair Görüşlerin Dağılımı

Cevap Kategorileri	Sayı	Oran %
Evet, Veriyor	61	17.4
Kısmen Veriyor	141	40.3
Hayır, Vermiyor	148	42.3
Toplam	350	100

Tablo 65 : Öğrenim Durumları ile Yörede Devletin Spora Verdiği Öneme Dair Görüşler Arasındaki Farklılık

Cevap Kategorileri	Evet	Kısmen	Hayır	Sıra Toplamı
Öğrenim Düzeyi				
Tahsilsiz	3 : 23.1	3 % 23.1	7 % 53.8	13
İlkokul	35 % 31.8	28 % 25.5	47 % 42.7	110
Ortaokul	17 % 16.7	45 % 44.1	40 % 39.2	102
Lise	8 % 8.3	53 % 54.6	36 % 37.1	97
Lisans	-	9 % 39.1	14 % 60.9	23
Lisans Üstü	-	1 % 20.0	4 % 80.0	5
Kolon Toplamı	63 % 18.0	139 % 39.7	148 % 42.3	350

$$X^2 = 39.85$$

$$Sd = 10$$

$$P < .05$$

Ankete katılan deneklerin öğrenim düzeyleri ile Türkiye'de spora gereken önemin verilip verilmediği arasındaki farklılığın araştırılmasın-

da kay kare testi kullanılmıştır. Yapılan işlem sonunda $X^2 = 39.85$ bulunmuştur. 10 serbestlik derecesinde .05 anlamlılık düzeyinde tablo değeri 18.307'dir. Buna göre, bulunan kay kare tablo değerinden büyüktür. Yani; öğrenim düzeyi ile Türkiye'de spora gereken önemin verilip verilmediği arasındaki farklılık anlamlıdır. Bundan dolayı "Hipotez 18" kabul edilmiştir.

Öğrenim düzeyi lise olan deneklerin % 37.1'i, yüksek okul % 60.9'u ve lisans üstü % 80.0'ı ülkemizde spora gereken önemin verilmediğini belirtmişlerdir. Tahsil seviyesi yükseldikçe, uygulanan spor politikalarından dolayı memnuniyetsizlik de artmıştır.

SONUÇ

Günümüzde toplumun sağlıklı, üretken ve huzurlu olabilmesinde sporun önemi büyüktür. Bu amaçla ülkemizde 1982 Anayasası, 3289 sayılı Kanun ve kalkınma planlarında kitle sporu teşvik edilmektedir. Çalışmamızda Uşak ilindeki mevcut tesis durumunun sporda ne derecede başarılı olduğu araştırılmıştır. Bu gayeyle yaptığımız araştırma sonuçları aşağıda belirtildiği şekildedir :

- İldeki bayan denekler erkeklere oranla spora daha az ilgi duymaktadırlar. Bu durumu ilin muhafazakar bir yapıya sahip olmasının etkilediği söylenebilir. Ayrıca, bayanların rahat spor yapabilecekleri bir çevrenin de temin edilemeyişinin sonucu etkilediği düşünülebilir.

- Doğum yerleri il merkezinde olan deneklerin spora ilgisi, ilçe ve köyde doğan deneklere oranla daha fazladır. Buna sebep; spor faaliyetlerinin tesis, araç, gereç ve diğer olanaklar açısından il merkezinde fazla olması düşünülebilir. Ayrıca mahalli idarelerin hizmet imkanları il merkezlerinde daha fazla olması; antrenör, beden eğitimi öğretmeni ve diğer spor eğitici ve öğreticilerinin Gençlik Spor İl Müdürlüğü ile olan iyi ilişkileri spor faaliyetlerinin artmasına etkili olduğu söylenebilir.

- Lise ve yüksek okul mezunlarının spora ilgisi, tahsilsiz ve ortaokul mezunlarından yüksek çıkmıştır. Tahsil düzeyi yükseldikçe sporun öneminin daha iyi anlaşılması boş zamanların sporla değerlendirilmesinde etkili olduğu düşünülebilir.

- Bekar deneklerin spora ilgileri evli ve dul deneklere göre daha fazladır. Serbest zamanların bekarlarda daha fazla olduğu, evde oturma yerine spor yapmayı tercih ettikleri söylenebilir.

- Ev hanımları ve emekliler spora daha az ilgi duymaktadır. Bu kesime hitap edecek tesislerin olmayışı, spor denilince de genelde futbol ve yarışma sporlarının akla gelmesinin böyle bir sonuçta etkili olduğu muhakkaktır.

- Gelir düzeyi yükseldikçe spora olan ilgi, seyirci durumundan çıkıp, sağlık için spor yapmaya dönüşmektedir. Ekonomik durumu iyi

olan insanların serbest zamanlarında spor yapma ihtiyacı duyarak hem streslerinden uzaklaşma hem de sağlıklı ve zinde kalabilmek amacıyla spora ilgi duydukları düşünülebilir. Gelir düzeyi düşük sosyal grupların mesai saatleri dışında kalan boş zamanlarını ek iş yaparak gelir seviyelerini yükseltmeye çalıştıkları söylenebilir.

- Meslek gruplarından öğrenci, tüccar, esnaf ve sanayicilerin spor yaptıkları görülmüştür. Öğrencilerin buldukları çevre itibariyle spor tesislerine yakın olmaları ve gençliğin spora olan ilgisinin spora yönelmelerini teşvik ettiği muhakkaktır. Tüccar, esnaf ve sanayici gruplarında ekonomik durumun iyi olması sağlık için spor anlayışının ortaya çıkmasını etkilediği açıktır.

- Erkekler bayanlara oranla sporda daha başarılı çıkmıştır. Erkeklerin spora olan ilgi ve istekleri ile spora katılımları kadınlara oranla daha fazla olduğundan başarılarında da paralellik olduğu ifade edilebilir.

- Cinsiyet farkı gözetmeksizin deneklerin büyük çoğunluğu (% 92) çocuklarını spora yönlendireceklerini belirtmişlerdir. Bunlar, günümüzdeki iletişimin artmasıyla spor hakkında bilgilendiklerinden çocuklarının spor yapmasını istedikleri varsayılabilir.

- Öğrenim düzeyi yükseldikçe spor tesislerinin yetersizliği daha kuvvetli vurgulanmıştır. Eğitim seviyesi yüksek olan deneklerin görgü, bilgi ve değerlendirmeleri daha mantıklı olduğu görülmüştür. Çünkü Uşak ilindeki tesislerin yetersiz oluşu bu grup tarafından belirgin olarak ortaya konulmuştur. Yine aynı grup tarafından Türkiye'de uygulanan spor politikalarının yetersizliği vurgulanmaktadır. Spor tesisi yatırımlarında kalıcı bir politikanın izlenememesi, devamlı değişen yatırım politikaları bu hususta istikrarsızlık sonucunu doğurmuştur.

ÖNERİLER

Bu çalışmadan elde edilen bilgiler ışığında sporun kitlelere yaygınlaştırılması ve spor tesisi politikaları için şu önerilerde bulunabiliriz :

- Spor tesisleri Gençlik Spor İl Müdürlüğü, Milli Eğitim İl Müdürlüğü, belediye, İl Özel İdare ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği içinde özel teşebbüs ve kurumların da destekleri alınarak düşük maliyetli ancak kullanışlı tesislerin yapımı behemehal gerçekleştirilmelidir.

- Bu kuruluşların koordinasyonu ile tesislerin işletilmesine katkıda bulunulmak üzere anılan kişi ve kuruluşların kuracakları spor tesisi yapma ve yaşatma vakıflarınca işletilmesi ve bu vakfa mali kaynakların sağlanması gerekmektedir.

- Okullara ait antreman salonlarının nişan, düğün gibi olaylarda kullanılması yerine bir çalışma programıyla okul, kulüp, kuruluş ve gençliğin hizmetine sürekli sunulmalıdır.

- Okul-kulüp işbirliği sağlanması sonucu kız öğrencilerin spor yapmalarını teşvik edilerek ildeki bayan sporcuların kulüplerde faaliyet göstermeleri sağlanmalıdır.

- Hızlı kentleşme sonucu yerleşim merkezlerindeki boş alanlar azaldığından; spor tesislerinin yapımı için yerler ayrılmalı ve tesis yapılıncaya kadar bu alanlar korumaya alınmalıdır.

- Spor yapma alışkanlığının küçük yaşlardan itibaren kazandırılması amacıyla "yaz spor okulları"na gereken önem verilmelidir. Bu okullarda görev alacak beden eğitimi öğretmenlerinin, gençliğe hizmetleri tatmin edici ücretlerle sağlanmalıdır.

- Temel spor dallarından atletizme ve ata sporlarımızdan atlı cirit gereken önem verilmeli ve çeşitli organizasyonlarla teşvik edilerek kitlelere yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

- Anket uygulamasında halkın istekleri doğrultusunda öncelikli spor tesisleri olarak; futbol, yüzme, basketbol ve voleybol gözükmekte-

dir. Ancak, ildeki mevcut 62 futbol sahası yeterlidir. Bu sahaların drenaj, soyunma odası ve duş yapma gibi eksiklikleri giderilerek kitlelerin hizmetine açık olması sağlanmalıdır. Ulubey ilçesinde 1988 yılında yapımına başlanan 500 seyircili açık yüzme havuzu inşaatı bitirilip hizmete sunulmalıdır. Basketbol ve voleybol sporunun kitlelere yaygınlaştırılması için merkez ilçe ve diğer ilçelerde maliyeti düşük spor salonları yaptırılarak tam kapasiteyle hizmete sunulmalıdır. Ayrıca okulların spor salonları verimli işletilmelidir.

- İl genelinde 22 çocuk oyun alanı, 26 voleybol ve 34 basketbol olmak üzere toplam 82 adet tesis bulunmaktadır. Ancak, semt sahalarının teknik ve işletme yetersizlikleri nedeniyle kullanım süreleri kısıtlı kalmaktadır. Bu tesislere ışıklandırma, duş ve soyunma odaları yapılarak daha uzun süreli ve sağlıklı kullanımları sağlanmalıdır. Özellikle Türkiye'de tesis azlığından bahsedilmektedir. Buna mukabil mevcut tesislerin doluluk oranları araştırıldığında tesislerin çoğunlukla boş durduğu görülmektedir. Bunun sebeplerinden biri işletme noksanlığıdır. Çünkü tesislere giriş için bir düzenleme yapılmamıştır. Bu aksaklıkların giderilmesi; tesislerdeki teknik yetersizliklerin giderilmesi ve iyi bir işletmecilik anlayışı ile tam kapasiteyle hizmet vermeleri sağlanmalıdır.

ÖZET

Bu çalışma; 1993 yılı şubat ayında başlamak üzere 350 denekte rastgele örnekleme yöntemiyle anket uygulanarak gerçekleştirildi. Deneklerin 186'sı (% 53.1) erkek, 164'ü (% 46.9) bayandır.

Çalışmada ortaya çıkan veriler, kurulan hipotezler doğrultusunda test edilerek bireylerin spora bakışları ve spor tesisi ihtiyaçları arasında ilişkiler aranmıştır.

Yöre halkı tarafından ilgi duyulan spor branşları; % 45.3 ile futbol, % 15.2 ile basketbol, % 10.0 ile voleybol olarak çıkmıştır.

İlde sporu teşvik ve tanıtım açısından okullar, spor teşkilatı, belediyeler ve spor kulüpleri bazında planlı ve bilinçli bir spor politikasının bulunmadığı bunun da halkın spor yapma alışkanlığının sadece belirli branşlarda odaklanmasına sebep olduğu ortaya çıkmıştır. ayrıca ildeki spor tesislerinin sayıca yetersizliği yanında mevcut spor tesislerinin verimli kullanılmadığı, bunun sebepleri arasında bakım ve onarımın gerekli şekilde yapılamadığı ve halkın ihtiyaçlarına uygun spor programlarının bulunmadığı da tesbit edilmiştir.

Neticede yöre insanların spor konusundaki ihtiyaçları belirlenmiş ve buna uygun spor tesisi ve politikalarının uygulanması hususunda hem anket, hem gözlem hem de mülakatlardan elde edilen görüşlere göre öneriler belirlenmiştir.

Uşak ilindeki insanlar spor yapma yerine, spora seyirci durumundadır. İl halkını bu durumdan kurtarmak için; spor yapma alışkanlığının küçük yaşlarda kazandırılması, düşük maliyetli spor salonlarının yapılması, mevcut futbol sahalarının daha sağlıklı hale getirilmesi, atletizm ve atlı cirit sporunun teşvik edilmesi, nitelikli çalıştırıcı ihtiyacının giderilmesi gerekmektedir.

SUMMARY

This study has been carried out by holding an inquiry into 350 individuals through random method starting from February 1993. 186 (53.1 %) of the individuals were males, 164 (46.9 %) were females.

In the study, the relations between the sports facility needs and views of individuals to sports has been searched by testing the given in the direction of the hypotheses which were built up before in the study.

The sports branches which the local public is interested in has come out as follows;

45.3 % football, 15.2 % basketball, 10.0 % volleyball.

There has come out that; from the point of introducing and incitement, schools, sports foundation, municipalities and sports clubs don't have a planned and comprehensive sports policy; this caused public's habit of doing sports to focus on definite branches of sports. also we've confirmed that sports facilities are insufficient; besides present sport facilities are not used profitable, among the reasons of this there came that the upkeep and repair are not done as the way that it must be and that there are no sports, programmes that fits the public needs.

As a result local public's needs about sports and the offers according to the general inquiry, to the observations and to the views which we've got from the interviews about the sports facilities and adaptation of sport policies are defined.

Public of Uşak City is spectator for sports instead of doing sports. To pull the city public out of this attitude it's necessary to make people to gain the habit of doing sports at early ages, to build low cost priced sports facilities, to get present football arenas to a healthier situation, to incite atletism and cirit sport on horse, to remove the qualified trainer need.

ANKET FORMU

1. Spora ilgi duyuyormusunuz?

() Evet () Hayır

Cevabınız evet ise hangi spor branşına ilgi duyuyorsunuz?

.....

2. Spora ilgi duymayı gerektiren aşağıdakilerden hangisidir/ hangileridir? Önem derecesine göre (Birinci derecede önemli olana "1", ikinci derecede önemli olana "2" vb. numaraları vermek suretiyle) sıralayınız.

- () Boş vaktim yok.
- () Spora eskiden beri ilgi duymadım.
- () Boş vaktimi spor dışı faaliyetlerle geçirmekteyim.
- () Rahatsızlığım sebebiyle spor yapamamaktayım.
- () Diğer, açıklayınız.....

3. İlgi duyduğunuz spora yakınlık düzeyiniz nedir? Önem derecesine göre (Birinci derecede önemli olana "1", ikinci derecede önemli olana "2" vb. numaraları vermek suretiyle) sıralayınız.

- () İyi bir izleyiciyim.
- () Sağlık için spor yapmaktayım.
- () Amatör lisanslı sporcuyum.
- () Profesyonel lisanslı sporcuyum.
- () Diğer,

EK-1'İN DEVAMI

4. Yaptığınız sporda/sporlarda başarılarınız var mı?

- () Evet () Hayır

Cevabınız "Evet" ise aşağıdakilerden hangisidir?

- () Milli sporculuk seviyesine yükseldim.
() Türkiyede ilk üç dereceye girdim.
() Bölgemizde ilk üç dereceye girdim.
() İl'de ilk üç dereceye girdim.
() Okul ve özel turnuvalarda ilk üç dereceye girdim.
() Diğer, açıklayınız.....

5. Sizce yörenizde sporun gereği biçimde ve yeterli ölçüde yapılmasına engel olan sebepler aşağıdakilerden hangisidir/hangileridir? Önem derecesine göre (Birinci derecede önemli olana "1", ikinci derecede önemli olana "2" vb. numaraları vermek suretiyle) sıralayınız.

- () Maddi imkansızlık.
() Bölgemizde istenilen branşa ait tesisin bulunmaması.
() Ailevi sebeplerden dolayı spor yapılamaması.
() İş saatlerinden dolayı spor yapılamaması.
() Diğer, açıklayınız.....

EK-1'İN DEVAMI

6. Bulduğunuz yörede spor branşlarındaki başarıyı sağlayan etkenler sizce aşağıdakilerden hangisidir/hangileridir? Önem derecesine göre (Birinci derecede önemli olana "1", ikinci derecede önemli olana "2" vb. numaraları vermek suretiyle) sıralayınız.

- Gelenekler.
- Yöre insanının vücut ve güç yapısı.
- Sayı ve kalite olarak yeterli tesisler.
- Bölgede başarılı spor idarecilerinin bulunması.
- İyi hizmet veren kulüplerin bulunması.
- Herhangi bir fikrim yok.

7. Bulduğunuz yöre insanları beden yapısı ve gelenekler itibariyle en çok hangi branşa/branşlara karşı yatkınlık göstermektedir? Önem derecesine göre sıralayınız.

.....

8. Siz ve yörenizde kendinizin ve çevrenizdekilerin fiilen spor yapabileceği tesisler, sayıları ve vasıfları itibariyle yeterlimidir?

- Evet Kısmen Hayır

9. Yörenizde hangi spor branşına/branşlarına ait tesis yapılmasına öncelik verilmesini istersiniz? Önem derecesine göre sıralayınız.

.....

10. Son bitirdiğiniz (diploma aldığınız) okul hangisidir?

- Tahsilsiz Lise
- İlkokul Lisans (Yüksek okul)
- Ortaokul Lisans üstü (Master-Doktora)

EK-1'İN DEVAMI

11. Mesleğiniz aşağıdakilerden hangisidir?

- Ev hanımı Serbest meslek
 Emekli Tüccar, esnaf, sanayici
 İşçi Çiftçi
 Memur Diğer, açıklayınız.....
 Öğrenci

12. Babanızın mesleği aşağıdakilerden hangisidir?

- Emekli Tüccar, esnaf, sanayici
 İşçi Çiftçi
 Memur Diğer, açıklayınız.....
 Serbest meslek

13. Ailenizin aylık geliri ne kadardır?

- Çok Düşük
 Düşük
 Orta
 İyi
 Yüksek

14. Medeni durumunuz nedir?

- Evli Bekar Dul

15. Kaç çocuğunuz var?

EK-1'İN DEVAMI

16. Çocuklarınızı spora yönlitiyormusunuz? İleride çocuklarınızı spora yönlitmeyi düşünüyormusunuz?

() Evet () Hayır

Cevabınız "Evet" ise hangi branşa/branşlara yönlitmeyi düşünüyormusunuz?

17. (Bu soru 16'ncı soruya "Hayır" cevabı verenlere sorulacak) Çocuklarınızı spora yönlitmeyiş sebeplerini sıralayınız.

.....

18. Sizce Türkiye'de spora gereken önem veriliyor mu?

() Evet () Kısmen () Hayır

19. Hangi yaş grubundasınız?

() 9-29 () 24-39 () 40-59 () 60-Üstü

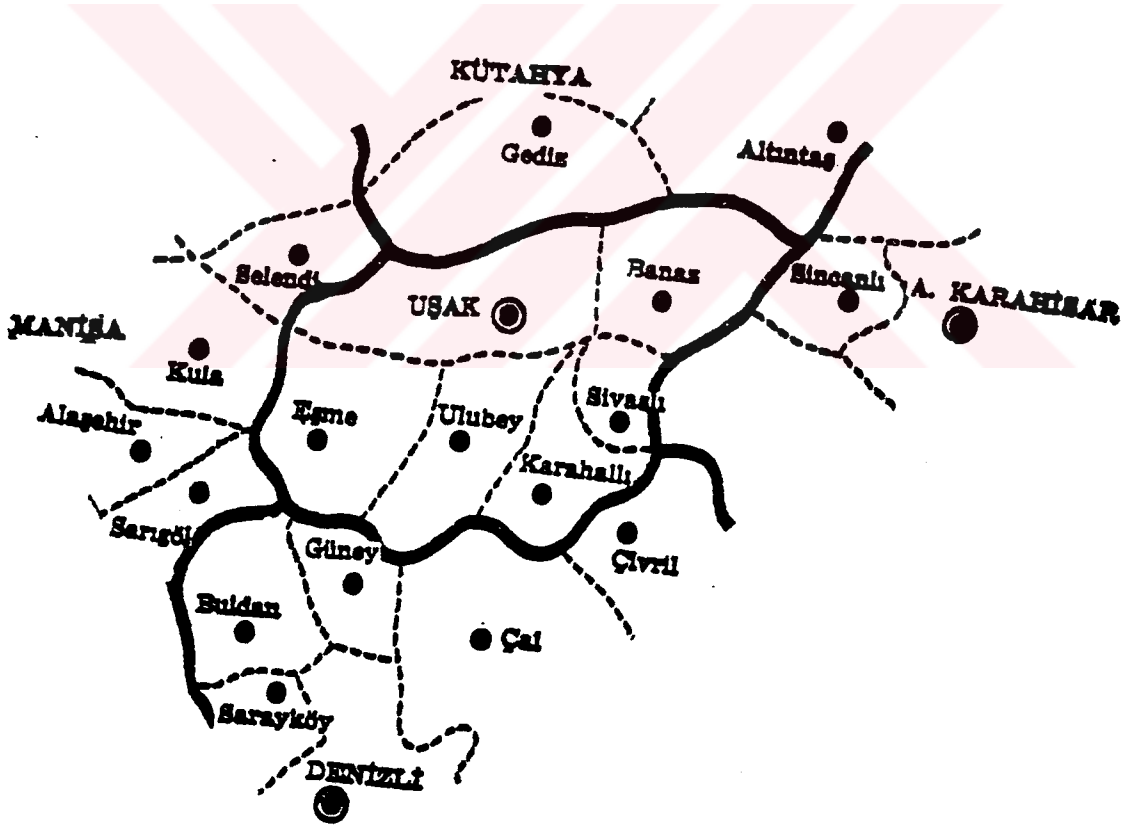
20. Doğum yeriniz?

() İl Merkezi () İlçe Merkezi () Köy

21. Cinsiyetiniz?

() Erkek () Kadın

UŞAK

YARARLANILAN KAYNAKLAR

GENEL YAYINLAR :

ABALI, Ali : Gençlik ve Spor, G.S.B. Yayınları, Ankara 1974.

ALPMAN, Cemal : Eğitimin Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Çağ-
lar Boyunca Gelişimi, GSB Yayınları, İstanbul 1972.

Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi, İnterpress Yayınları, İstan-
bul 1986.

BAYGELDİ, A.Muammer : Sporun Kitlelere WYaygınlaştırılabilmesi
Açısından Tesis Politikası Çanakkale İli Uygulaması, Yayınlanmamış
Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1992.

BUDUNÇ, Nusret : Uşak İl Yıllığı, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul
1968.

Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, İstanbul 1992.

ÇALIK, Fehmi : Kitle Sporunun Teşviki Açısından Tesis ve Politikala-
rın Belirlenmesi Trabzon İl Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,
İstanbul 1993.

DEMİRCİ, Nuri : Spor'da Yönetim-Teşkilatlanma ve Organizasyonlar,
Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1986.

EKENCİ, Güner : Türkiye'de Kamu Kuruluşlarının Spor Tesisi Yapımı
Açısından Bütünleştirilmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul
1990.

GÜNDOĞAN, Ali : Kitle Spor Politikası Samsun İl Uygulaması, Yayın-
lanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1992.

İMAMOĞLU, A.Faik : Türkiye'de Spor Tesisleri Politikası, Yayınlan-
mamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1985.

İŞCAN, Fehmi : Türklerde Spor, Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1988.

KARASAR, Niyazi : Bilimsel Araştırma Yöntemi, Sanem Matbaacılık, Ankara 1991.

ÖZYÜREK, Mehmet : Birlikte ve Ayrı Eğitimin Etkinliği, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1983.

SAN, Haluk : Belgelerle Türk Spor Tarihinde Atatürk, T.S.V. Yayınları, İstanbul 1981.

Spor Tesisleri Komisyonu Raporu : "Spor Şurası 90", Spor Bilim Dergisi, Yıl :1, Sayı : 2, İstanbul 1990.

TAYGA, yunus : Türk Spor Tarihine Genel Bakış G.S.G.M. Yayınları No : 87, Ankara 1990.

ÜÇİŞİK, Fehim : "Türk Spor Yönetimindeki Gelişmeler ve Değerlendirilmesi", Spor Bilim Dergisi, S:1, M.Ü.A.E.F. Yayınları, İstanbul 1989.

YENAL, Ulvi : "Türk Sporunun Dünü Bugünü Yarını", Atletin Sesi Dergisi, İstanbul 1970.

Yeni Resimli Bilgi Ansiklopedisi, Başkan Yayınları, İstanbul 1979.

RESMİ YAYINLAR

Birinci Beden Eğitimi ve Spor Şurası, BTGM Yayını, İstanbul 1947.

DPT, Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1963-1967, Ankara 1963

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1968-1972, Ankara 1967.

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı 1973-1977, Ankara 1973.

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı 1979-1983, Ankara 1979.

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1985-1989, Ankara 1985.

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı 1990-1994, Ankara 1989.

M.E.G. ve Spor Bakanlığı, "Kamuya Ait Saha ve Tesislerin Ortak Kullanımına Ait Genelge", No : 011-0113-E-II/995, Ankara 1984.

T.C.Başbakanlık D.İ.E., 1990 Genel Nüfus Sayımı İdari Bölünüş, D.İ.E. Matbaası, Ankara 1991.

T.C.Başbakanlık D.İ.E. 1990 Türkiye İstatistik Yıllığı, D.İ.E. Matbaası, Ankara 1992.

T.C.Başbakanlık D.İ.E., 1985 Genel Nüfus sayımı, D.İ.E. Matbaası, Ankara 1988.

T.C.Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Spor Şurası, Ankara 1990.

T.C.Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Kalkınma Planlarında Spor, Spor Şurası, Ankara 1990.

T.C.Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Öncelikli Spor Dallarını Yönetmeliği, Ankara 1991.

T.C.Başbakanlık D.P.T., 1987 Yılı Yatırım Programı, Yayın no. 2071, Ankara 1987.

T.C.Başbakanlık DPT, 1988 Yılı Yatırım Programı, Ankara 1988.

Türk Spor Kurumu Nizamnamesi, Ulus Basımevi, Ankara 1938.

Uşak İl Özel İdare Brifing Raporu, Uşak 1992.

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı, Umum Merkezin ve Federasyonların Tebliğleri, No : 2-3, Ankara 1932.

Uşak Turizm Müdürlüğü, Uşak İli Envanteri, Uşak 1992.

Uşak Gençlik ve Spor İl Başkanlığı Resmi Kayıtları, Uşak 1993.

Uşak Milli Eğitim Müdürlüğü Resmi Kayıtları, Uşak 1993.

39.06.1938 Tarih ve 3530 Sayılı Beden Terbiyesi Kanunu.

21.05.1986 Tarih ve 3289 Sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün
Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun.

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**